

Білімдіден шыққан сөз, талаптыға болсын кез.

Абай

ҚҰРЫШ

ҚАЛА KZ

khurysh_khala_KZ@mail.ru

Теміртау қалалық әлеуметтік-ақпараттық газет 16 қазан жұма 2015 жыл № 39 - 40 (42)

Көшеде қаздай тізілген қателер

Металлургтер қаласы-Теміртау жылдан жылға өсіп, өркендеп, қанатын кеңге жайып келеді. Жуырда ғана 70 жылдығын атап өткен бұл ежелгі шаһарда қазір тұрғын үйлермен бірге ірі-ірі кәсіпорындар, сондай-ақ халыққа қызмет көрсететін шағын және орта бизнес нысандары жетіп артылады.

Қала тазалығы - оқушылар назарында

2 - бет

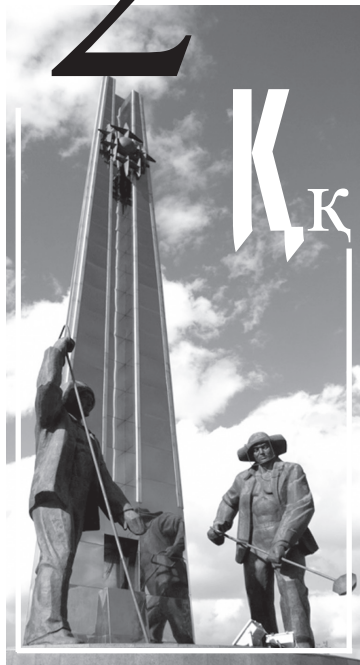
Қалпына келтірілуде

Қаламыздың жетпісінші орамында көпқабатты төрт үй көптен бері есік-терезесі аңғал-саңғал күйде тұрған еді. Таяу уақыттан бері солардың біреуіне жан бітіп, жөндеу жұмыстары жүргізіле бастады. Сексенінші жылдары „Қарметкомибнат,, салған бұл отбасылық жатақханалар жыл соңына дейін 80 отбасыға жаңа баспана болмақ.

4 - бет

5 - бет

- Біздің мұндағы басты мақсатымыз-ата-аналарының қамқорлығынсыз қалған балалар үшін білім алу салымдарын ашу болып табылады. Партия мүшелері қалалық білім беру бөлімінің мамандарымен бірлесіп, бірнеше балаларды таңдап, оларға акция туралы айтып түсіндіруді жөн деп тапты. Сөйтіп, шаһардың қалталы кәсіпкерлері мен депутаттар жетім балалардың атынан салым ашып, оған қаражат құятын болады, бұл олардың болашақта білім алулары үшін жасалатын жағдай,- дейді Теміртау қалалық „Нұр Отан„ партиясы филиалы төрағасының орынбасары Талғат Ақышев.

Мұндай қаржылай қолдауды сезінген балалардың қамқоршылары өз кезектерінде алғыстарын айтуда. Солардың қатарында бесінші сынып оқушысы София Суданованың қорқоршысы Ирина Суданова да бар.

- Әрине, бұдан былай да сабақты жақсы оқуға Софияның күш салып, сенім үдесінен шығуға тырысатынына сенімім

«Нұр Отан» партиясында

Осы жоба аясында қаламыздағы „Нұр Отан„ партиясының филиалы „Болашаққа саламыз„ атты акцияны жүзеге асыруға кірісті.

«Бақытты балалық» жобасы қолданыста

мол. Болашақта жоғары білім алуына жол ашылып отыр, сондықтар барша депутаттар мен партия төрағасына айтар алғысым шексіз,- дейді И.Суданова.

Жыл өткен сайын салымдардың көлеміде толығы түсуде. Мысалы, әрбір салымға банктің жыл сайынғы он пайыз мөлшеріндегі сыйақысы қосылатын болады. Ал сол жиналған жалпы суммаға мемлекет 5-тен 7 пайызға дейін қосымша қосады. Осылайша, әрбір ата-ананың қамқорлығынсыз қалған баланың

болашақта жоғары білім алуы үшін осы бастан қаржы жиналады. Бүгінде бұл акция аясында екінші және алтыншы сыныптарда оқитын сегіз бүлдіршін қамтылып отыр.

- Әрине, бір мезетте барлық баланы қамту мүмкін емес, сондықтан біз бірінші кезекте сабақ үлгерімі жақсы, қоғамдық өмірге белсене араласатын, спортпен айналысатын балаларды таңдадық. Бұл акция алдағы уақытта да жалғасатын болады,-дейді Талғат Ақышев.

Өз тілшімізден

Акция

Қала тазалығы - оқушылар назарында

Біздің металлургтер шаһары үшін бүгінгі күннің ең өзекті мәселесі-экология десек, артық айтқандай емес. Комбинаттан шығатын түтінді былай қойғанда кәдімді тұрмыстық қалдықтардың да қоршаған ортаға тигізетін зияны аса көп екен. Сол қоқыстардан бөлінетін химиялық улы да зиянды қоспалар табиғатқа да, тұрғындарға да көп мөлшерде жағымсыз әсерін тигізеді. Осыны ұғынған қаламыздағы экологиялық білім ошағы саналатын №16 орта мектеп оқушылары қала көшелеріне шығып, қоқыс қораптарын киіп, тұрғындарға ой салуды мақсат тұтты.

- Бұл өзгеше шеру тұрғындарға ой салары анық. Балалар жан-дануарлар кейпіне еніп, түрлі дыбыстар шығарып, қоқыс қалдықтарының зиянын ұғындырады. Осылайша, „Қоқысты азайтайық„ деген ұранмен акция өткізе отырып, көшедегі тұрғындарға буклеттер таратады, сауалнама жүргізіп, экологиялық жағдай туралы сараптама жасайды,- дейді акцияны ұйымдастырушылар.

- Соңғы кездері қаламыздың тазалығына ерекше көңіл бөліне бастады, бұл құптарлық іс. Дегенмен, экология мәселесі бір күннің еншісінде емес, ол үнемі жалғасын табуы тиіс. Қаламызда қоқыстар үшін түрлі-түсті контейнерлер пайда болды, енді тасталған қоқыстар сұрыпталатын болады. Бұл жөнінде тұрғындардың толыққанды мағлұматы жоқ. Сондықтан біз осындай акция арқылы жұртшылықты ақпараттандыра отырып, қоршаған ортаны ластамауға шақырамыз,-дейді №16 орта мектептің мұғалімі, „Отражение„ қоғамдық бірлестігінің төрайымы Елена Варганова.

Жол жөндеу

Сапалы жол әрбір қаланың басты проблемасы, бізде де солай. Жыл сайын қала ішілік жолдарды жөндеуге миллиондаған теңге қаражат бөлініп келеді. Биыл Теміртауда жолды орташа жөндеуге республикадан 165 млн. теңге, ал қалалық бюджеттен 85 млн. теңге бөлініп, ол игерілді. Қыркүйек айында өткен қалалық мәслихат сессиясында депутаттар бюджеттің артық-ауыс ақшасының есебінен жолдарды жөндеуге тағы да 11 млн. теңге қаражат бөлді. Өйткені қала ішінде жөнделуге тиісті жолдардың көлемі тым көп, кейінгі жылдары жөндеудің сапасы да сын көтермейтін деңгейде, қыс бітіп, қар ерісімен жолдар ойылып, көлік жүруге келмей жатады. Сондықтан бұл өзекті мәселеге биыл республикадан бөлінген қаражат есебінен қаланың шығыс бөлігіндегі Фурманов, Жеңіс көшелері және Құрылысшылар даңғылының бойындағы жолдар жөнделді. Теміртаулықтар „Ритм„ ЖШС жолшыларының жұмысты сапалы атқаратынына биылғы Жеңіс көшесі жөнделгеннен кейін анық көз жеткізген. Дегенмен қазір тендер шарты өзгерді, ол енді облыста жүргізіледі. Мұндағы басты шарт белгіленген бағаның төмендігі.

- Біз жолдың сапасын үнемі назарда ұстаймыз, Фурманов көшесі бойындағы жолдың жөнделуіне біршама ескертулер болды, оны дер кезінде ретке келтірудің сәті түсті. Қазір жолдардың сапасын облыстық мамандандырылған зертхана бақылап отырады. Әрбір жөндеуші өзі атқарған жұмысқа үш

Кезегін күткен жолдар көп

жылға кепілдік береді, сондықтан жол сапасы жоғары және бұзылған жағдайда жөнделеді, - дейді тұрғын үй коммуналдық шаруашылығының басшысы Т.Акулова.

Биыл Аманжолов көшесі, Чернышевский көшесінің бір бөлігі, балалар ауруханасына, №3, №16 мектептерге және Қыздар гимназиясына баратын жолдар жөнделді. Чернышевский көшесі бойының Бейбітшілік даңғылынан Димитров көшесіне дейінгі аралығының жөнделуі тұрғындар үшін қуанышты болды, өйткені бұл жол мүлдем ойылып, жарамсыздыққа жеткен болатын.

Аталған жолды жөндеу біраз уақытқа созылғанымен қазір тақтайдай тегіс жолдармен көліктер жүйткіп жүр. Бұл енді жолаушылар үшін де тиімді. Мамандар жол жөндеушілердің халықтың ұсыныс-ескертпелерін дер кезінде ретке келтіргенін айтуда.

Үстіміздегі жылы орамшілік, ауладағы жолдардың да бірқатары жөнделді. Қаланың орталық бөлігінде бұл іспен екі фирма айналысты. Бас-аяғы 84 млн. 989 мың теңге жұмсалған, бұл жөндеу жұмыстарының сапасын алдағы көктем көрсететін болады, өйткені бұл қаражат әуел баста белгіленгеннің тек жартысы

ғана. Сондықтан ақша үнемдеп, әрі сапалы жолды іске қосу фирма үшін үлкен абырой. Қыркүйек айында бөлінген бюджет қаражаты ішкі орамдағы жолдарды ағымдағы жөндеуге жұмсалды. Соның нәтижесінде Металлургтер даңғылының 7-17/1, Республика даңғылының 12-53/3, 3 „А„ шағын аудандағы 15,17, Комсомол даңғылындағы 47 және Бейбітшілік даңғылының 72-76 үйлері маңайы толық асфальтталды. Бұл ретте тұрғын үй коммуналдық шаруашылығы бөлімінің мамандары биыл жол жөндеу бойынша атқарылған жұмыстардың аса ауқымдылығын тілге тиек етуде. Қазан айының ортасына дейін әлі де Республика даңғылы бойындағы №27-29 үйлердің маңайы жөнделуі керек. Осы маңайдағы канализация құбырларының үнемі ағуынан жолдар тез бұзылады, сондықтан келешекте қаржы бөлінген жағдайда осы аймақтардағы жолды жөндеу қажеттігі туындап отыр.

Жол жөндеу үздіксіз процесс, қазір алдағы жылы атқарылатын іс көлемі тиянақталуда. Келер жылы оң жағалаудың бес көшесі бойындағы жолдарды жөндеу үшін жобалық-сметалық құжаттар дайындалуда. Сондай-ақ ескі қаладағы жөндеу жұмыстарын аяқтау, Республика даңғылынан завод, Қарағанды тас жолы көшесіне дейінгі аралық та өз кезегін күтуде. Жолдарды жөндеуге байланысты кейбір дайындалған құжаттардың мерзімі өтіп кетті, енді оларды қайта жасау міндеті тұр. Міне, осылайша қаламызда көлік жолдарына ерекше мән беріліп, жыл сайын миллиондаған теңге қаражат жұмсалып келеді.

Серікгүл АЛТАЙБАЕВА

Мемлекеттік қызмет

Өмірбаян деректері

Аты-жөні - Бексұлтанов Тимур Қайратұлы.

Туған жері - Қарағанды облысы Бұқар жырау ауданының Жаңаталап ауылы.

Білімі - жоғары, Орталық-Қазақстан „Фемида„ заң академиясын бітірген.

Қызметі - 2007 жылдан Теміртау қалалық Әділет басқармасында қатардағы маманнан басқарма бастығының орынбасарына дейінгі жолдан өткен. Қазір басқарма басшысының міндетін атқарады.

Отбасылық жағдайы - бойдақ.

Марапаты - Теміртау қаласы әкімінің грамотасы.

- Тимур Қайратұлы, Теміртау қалалық Әділет басқармасы мемлекеттік мекемесінің негізгі қызметтік міндеттері қандай?

- Әділет басқармасы деп атынан көрініп тұрғандай, біз облыстық Әділет департаменті белгілеген негізгі ережелерді, Қазақстан Республикасының Конституциясын және еліміздің Әділет органдары туралы заңын басшылыққа ала отырып, барлық нормативтік-құқықтық актілер бойынша жұмыс істейміз. Негізгі бағыт кәсіпкерлік үшін заңды тұлғаларды және жеке, заңды тұлғалардың жылжымайтын мүлікке құқықтарын тіркеуді жүзеге асыру. Бұған дейін Әділет басқармасына адамдардың хал-актілерін тіркеу бөлімі қараған болатын, еліміздегі құрылымдық өзгерістерге орай ол мекеме қала әкімдігінің құзырына берілді. Басқармада он екі адам жұмыс істейді, бәрі жоғары білімді заңгерлер. Сондықтан да біздің барлық құжаттарымыз еліміздегі қолданыстағы заңдар аясында жасалып, келушілер және тиісті қадағалаушы органдар тарапынан ешбір заңсыз әрекеттер анықталған емес.

- Әділет басқармасы қалада өтетін жемқорлыққа қарсы күрес шараларына бастамашы болып, белсене қатысатынын көріп жүрміз. Енді осы тақырыпта бөлек-жара әңгімелеп берсеңіз?

- Сыбайлас жемқорлықпен күрес, оның алдын алу, себептері мен салдарын жою-бұл еліміздегі Әділет саласы мамандарының бірінші кезектегі міндеті десек артық емес. Өйткені қолданыстағы заңдардың

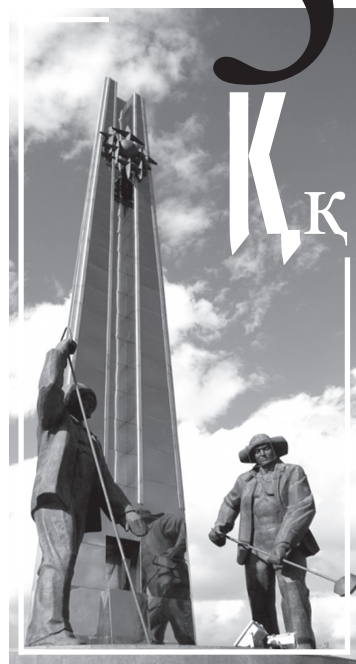
мүлтіксіз орындалуына кедергі болатын осындай жағымсыз әрекеттер жалпы мемлекеттің мүддесіне, елдің қауіпсіздігіне, әрбір адамның Конституцияда белгіленген құқықтарына кедергі келтіретін жегі құрт дегенді жиі айтып жүрміз. Сондықтан біз жыл басынан бері осы тақырыпта бірнеше рет басқосулар ұйымдастырдық. Атап айтар болсам, ақпан айында „Нұр Отан„ партиясы филиалымен бірлесіп дөңгелек үстел, ал наурыз айында халыққа қызмет көрсету орталығы қызметкерлерімен семинар, одан кейін Теміртау қалалық прокурорының көмекшісі Д.Шаматаевпен бірлесіп, дөңгелек үстел басындағы кездесу өткіздік. Шын мәнінде сыбайлас жемқорлық бұл біздің қоғам үшін өте қауіпті кесел, сондықтан қарапайым халықтың өзі жең ұшынан жалғасу, таныстық, жерлестік әрекеттеріне тосқауыл қоюы тиіс. Ал мемлекеттік қызметшілер үшін бұл ең басты парыз. Соңғы жылдары біздің қаламызда сыбайлас жемқорлық көріністерінің және оның анықталған фактілерінің азаюы осы бағыттағы мемлекеттік ұйымдардың бірлесе жүргізіп жатқан жұмысының жемісі деуге болады. Сыбайлас жемқорлыққа жол бермеу үшін ел арасында құқықтық түсіндіру жұмыстарын жүргізудің және халықтың заң баптарын жетік білуінің, өз құқықтарын қорғай білуінің маңызы зор.

- Тимур Қайратұлы, тұрғындардың арасында құқықтық түсіндіру жұмыстарын жүргізу де Әділет басқармасы мамандарының маңызды міндеттерінің бірі екені белгілі. Енді осы бағыттағы жұмыстар жөнінде әңгімелеп берсеңіз?

- Иә, Әділет басқармасының сан-салалы жұмысының бірі тұрғындармен бірлесе еліміздің қолданыстағы заңдарының қазіргі талап деңгейінде іске асуын қамтамасыз ету болып табылады. Бұл ретте биылғы тоғыз айда бізде бірқатар ауқымды істер атқарылды. Үстіміздегі жылы ҚР Президенті Н.Назарбаевтың „Нұрлы жол-болашаққа бастар жол„ атты Жолдауы жарияланды. Қазіргі заманғы мемлекет құрудың нақты 100 қадамы анықталды. Міне, осы құжаттарды басшылыққа ала отырып, заңның үстемдігін қамтамасыз ету, есеп беретін мемлекетті қалыптастыру мақсатында үнемі құқықтық түсіндіру, оқыту семинарларын, жиындарын өткізіп келеміз. Елбасының Жолдауын насихаттау мақсатында халыққа қымат көрсету орталығында дөңгелек үстел өткіздік, онда осы құжаттың негізгі идеясына айналған

„Мәңгілік елді„ басты бағдар етіп, Тәуелсіздігіміздің даму даңғылын нұрлы жолға айналдыру идеясын сөз еттік. Өткені Мәңгілік ел ғана біздің көп ұлтты елімізді біріктіруші және таусылмас қуат көзі болып есептеледі. Сондай-ақ „Қазақстан-2050„ Стратегиясын жүзеге асыру арқылы әлемдегі отыз алдыңғы қатарлы елдің санатына ену де осы құқықтық негізде жүзеге асатынын дәріптеп, насихаттап келеміз.

- Үстіміздегі жылдың өткен тоғыз айында сіздерге түскен кіріс құжаттарының ба-сым көбі, ал шығыс құжаттарының барлығы, яғни 9227 құжат толықтай жүз пайыз мемлекеттік тілде жазылған. Бұл Әділет басқармасы қызметкерлерінің мемлекеттік тілге жетіктігін және жанашырлығын көрсететін фактор емес пе?

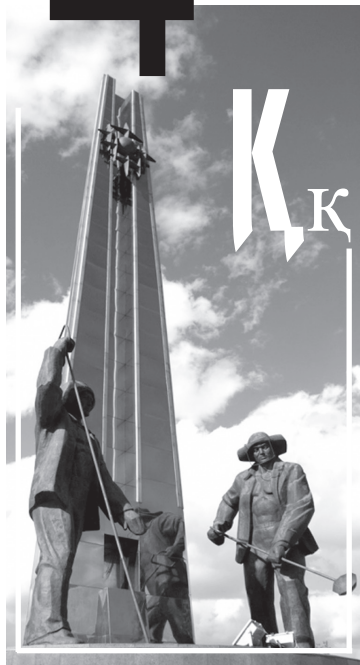
қадағалап отырамыз.

- Тимур Қайратұлы, биылғы жыл бірнеше мерейтойлар аталып өткен мерекеге толы жыл. Осыған орай өзіңіз басқарып отырған мекеме де бірқатар шаралар өткізгенін білеміз.

- Иә, ҚР Конституциясының, Қазақстан халқы Ассамблеясының - 20, Ұлы Жеңістің -70 жылдығы мерейтойларына орай біз „Әділет кеңес береді„ акциясын қолға алып, қаланың аз қамтылған отбасыларына қайырымдылық шараларын көрсеттік, тегін құқықтық кеңес берілді. Сондай-ақ қалада өтіп жататын түрлі шараларға белсенді түрде атсалысымыз. Қалалық жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар, Жастармен жұмыс орталығымен бірлесіп, ақпараттық-насихаттық топтың құрамында біздің қызметкерлер жұмыс істейді. Сондай-ақ зияткерлік, авторлық және сабақтас құқықты қорғау, жылжымайтын мүліктерді тіркеу, түрлі қызметтер бойынша лицензия алу мәселелері бойынша түсіндіру, насихат жұмыстары да біздің та-рапымыздан атқарылуда. Бұл ретте соңғы уақытта іске асырылған электронды тіркеу әдісінің жұртшылыққа өте тиімді болғанын атап айтқым келеді. Қазір үйден шықпай-ақ интернет арқылы осындай қызмет түрлерін пайдалануға болады. Мекеме басшысы және мамандар әр апта сайын жұртшылықты қабылдау күндерін өткізеді, сонымен қатар басқармада 98-66-88 сенім телефоны жұмыс істейді. Газет оқырмандары өздерінің күнделікті тұрмысында құқық мәселелері және Әділет басқармасына қатысты сұрақтар туындаса, өздерінің сауалдарына жауаптар ала алады. Біздің жұмысымыз әрдайым ашық және қолжетімді.

- Әңгімеңізге рахмет.

**Сұхбаттасқан
Серікгүл АЛТАЙБАЕВА**

Қамқорлық

Жақында ғана аталып өткен қаламыздың 70 жылдығына және мүгедектер күніне орай мүмкіндігі шектеулі жандарға, оның ішінде балаларға арналған іс-шара мәдениет сарайында болып өтті.

Бар жақсылық балаларға

Қаланың еңбекпен қамту және әлеуметтік бағдарламалар бөлімі бұл ретте бірталай ізгілікті істерді атқарып келеді. Ал бұл жоба осымен үшінші жыл өткізіліп, дәстүрге айналды десек те болады. Сонымен, қалалық мәдениет сарайына жиналғандардың қарасы көп болды, баршасы үлкен сахнаға назар аударып, мүмкіндігі шектеулі балалардың мерекесін қызықтауға асыққандай. Қатарластарынан қалмай, шамалары жеткенше, ән салып би билеуге, түрлі-түсті сахналық киімдер киюге деген ынтық көңілдері алып-ұшқан балалардың жанында аналары да толқып жүр.

Сахна шымылдығы сырғып ашылып, концерттік бағдарлама

басталды. Мүмкіндігі шектеулі қырық бала ата-аналарымен бірге сахнаға шығып, өз өнерлерін көрсетті. Олардың арасында есту, көру қабілеттері нашар балалар, сонымен қатар сал ауруына шалдыққандар мен Дауна синдромымен ауыратындар да бар. Оларға арнайы дайындалған сыйлықтар үлестірілгенде бала көңілдері алып-ұшып, қуанып қалды.

- Мұндай концерт өткізу барысында біз мүмкіндігі шектеулі бүлдіршіндердің қандай да бір қиындықты еңсеріп, өздерін сахна төрінен көрсету деңгейіне жеткеніне куә болып отырмыз. Сонымен қатар мемлекет ешқашан мүмкіндігі шектеулі

балаларды оларды ата-аналарымен ұмыт қалдырмайтынының да бұл бір көрінісі. Бұл жобаның алғашқы жылында бар болғаны он екі баланы қамтисақ, екінші жылында 15 бала, ал биыл 40 бала қамтылып отыр. Бұл іс-шараға қала бюджетінен қаржы бөлінді, алдағы жылы саны тағы да артуы әбден мүмкін, - дейді бізбен болған әңгімесінде дефектолог маман Мария Мавлеева.

Қаламыздағы „Менің үйім„ қоғамдық бірлестігі талай қайырымдылық шараларын өткізіп, мүмкіндігі шектеулі жандар мен күнделікті тұрмысында күйеулерінен қысым мен зорлық көрген келіншектерге, ВИЧ жұқпасын жұқтырғандармен

етене араласып, олардың проблемаларының оң шешімін табуына, емделулері мен құқықтық сауаттарының артуына мұрындық болып келеді. Ал бұл жоба аясында мүмкіндігі шектеулі балаларды қамтып, әлеуметтік көмек көрсетуді көздеген. Қала деңгейіндегі шараға билік қолұшын созып, қаржыландырыпты. Бұл күні мүмкіндігі шектеулі қырық баламен дефектолог, логопед, психолог сынды мамандар да жұмыс жүргізіп, олардың сахнада ән салып, би билеулеріне көмектесті. Тіпті балалардың тамақтану барысында ыдыс-аяқты пайдалануы, секілді олар үшін аса қиынға соғатын қимыл-қозғалыстарды

игеруі үшін де мамандар талай тер төккен. Сондықтан мұндай жобалардың негізгі мақсаты, мүмкіндігі шектеулі бүлдіршіндердің өз беттерінше қимыл-қозғалыс жасап, тұрмыс-тіршілікке, мектепке бейімделуіне әлеуметтік көмек көрсету және ата-аналарымен қарым-қатынастарын нығайту.

Концерттік бағдарлама жоғары деңгейде өтіп, қала бюджетінен бөлінген қаражатқа алынған сыйлықтар, яғни планшеттер мен ой-өрісін дамытатын ойыншықтар мен конструкторлар тапсырылды.

Өз тілшімізден

Тұрғын үй

Қаламыздың жетпісінші орамында көпқабатты төрт үй көптен бері есік-терезесі аңғал-саңғал күйде тұрған еді. Таяу уақыттан бері солардың біреуіне жан бітіп, жөндеу жұмыстары жүргізіле бастады. Сексенінші жылдары „Қарметкомбинат„ салған бұл отбасылық жатақханалар жыл соңына дейін 80 отбасыға жаңа баспана болмақ.

шаршы метрлік сарайларды жабдықтау көзделген. Ғимаратқа қазіргі заманғы лифтілер орнатылады, үйдің айналасы абаттандырылып, тас жолдар төселді. Өзірге бұл үйдің жалға берілетіні немесе сатылатыны жөнінде нақты шешім жоқ. Өйткені қазіргі тұрғын үй бағасының түсуіне орай сатып алушылар көп

Қалпына келтірілуде

„Мартенстрой„ ЖШС жуырда осы бос тұрған үйдің біреуін жөндеуді қолға алды, қазірдің өзінде оның бұрынғы сұрғыл өңі көгілдір-сары түске боялып, алыстан көз тартып тұр.

- Бұл ғимарат қаланың тұрғын үй қорына тиесілі, көп жыл бос тұрғандықтан мамандандырылған кәсіпорын оның жарамдылығын сараптамадан өткізді. Балкондар мен төбе шатыры жөнінде аз-кем ескерту болғанына қарамастан, үйдің жалпы қаңқасы зардап шекпеген. Яғни тұрғын үй болуға әбден лайық, сондықтан біз оны жөндеуді қолға алдық, - дейді „Мартенстрой„ ЖШС өкілі.

Жөндеу жұмыстары біткенде мұнда 80 бір, екі және үш бөлмелік пәтерлер пайдалануға беріледі. Қазір мұнда жаңадан терезелер орнатылып, бетон қабырғалардың арасы бекітіліп, едендері құйылуда, коммуникация сымдары жүргізіліп жатыр. Құрылысшылар жұмысқа аса сапалы құралдарды қолдануда, мәселен, пластик

құбырлар 25 атмосфералық қысымды көтеретін бұйымдар. Жатақхана болғандықтан бұрын бұл ғимаратта балкон болмаған, жаңадан балкон орнату тиімсіз, өйткені оның әрқайсысы екі мың долларға түседі, сондықтан тұрғындардың пәтер үшін аса қымбат қаражат төлеуге мүмкіндігі жоқтығын ескеріп, „өзірге балкон салудан бас тартып отырмыз„ дейді құрылысшылар. Оның есесіне үйдің жертөлесінен 9-10

бола қоймас деген болжам бар. Ал қала билігі бұл үйді кезекте тұрғандар үшін сатып алуға мүдделі, бірақ бюджетте қазір ақша жоқ.

Міне, 70 орамдағы бос үйлер де өзінің жаңа қонысын тойлауға дайындық үстінде, дегенмен мұндағы №15 және №16 үйлердің қашан жөнделетіні өзірге белгісіз. Бұл енді келешектегі сұранымға тікелей байланысты шешілетін мәселе.

Өз тілшімізден

Қазақ хандығына 550 жыл

Биыл халқымыз Қазақ хандығының 550 жылдығын тойлап, рухы көтеріліп қалды. Жуырда Тараз қаласында осы мерейтойға арналған үлкен бір елдік салтанаттың куәсі болып оралдым. Бұл шын мәнінде халқымыздың ғасырлар бойы жалғасып келе жатқан тамаша салт-дәстүрінің, ұлттық үрдісінің, әдет-ғұрпының көрінісі болды. Бұған дейін Қазақстан халқы Ассамблеясының ұйымдастыруымен „Ұлы дала елі„ атты республикалық тарихи-мәдени экспедициясы бүкіл елімізді үш бағытта аралаған еді. Соның бірі біздің Орталық Қазақстан, Сарыарқа төңірегіндегі бес облысты басып өтті. Сол экспедиция құрамында мен облысымыздағы Ақтоғай ауылында Кенесары ханның әскер басшысы болған Ағыбай батырдың туған жерімен таныстым. Бұл аймақ Әлихан Бөкейханов есімімен де байланысты. Біздің қазақ жерінің тарихи қорымдарға, түрлі ескерткіштерге бай екеніне осы жолы тағы бір рет көз жеткіздім. Беказы қорымында Мысырдағы пирамидалар сияқты алып тастармен қоршалған жерлер бар. Мұны кезінде Әлкей Марғұлан зерттеп „Беказы Дөңдібай„ ескерткіші ғылыми еңбегін жазған еді. Табиғаты тамаша аймақтың бірі — Қызыларай. Ондағы екі қабатты үңгірдің төбесінде тасқа қашалып жазылған петроглифтер өлі күнге дейін сақталған. Ғалымдар мұны жеті мың жыл бұрынғы жұмыс деп бағалайды. Ал таудың жоғары жағында таққа ұқсас тас орындық тұр. Экспедиция атбасын тірегі Балқаш жері де байырғы тарихқа бай өлке. Мұнда ежелден мыс қорытылған. Экспедиция одан әрі сұлу Меркі жерін аралап, Таразға табан тіреді. Мұнда осы мерейтой қарсаңында ашылған Керей мен Жәнібек хандардың монументін тамашаладық, оны Елбасымыздың өзі келіп лентасын қиды. Ашық аспан астындағы музей сырттан келген қонақтардың да, жалпы осы тойға қатысушылардың бәрінің де үлкен таңданысын туғызды. Қазақ елі тарихи көрмесінде ата-бабаларымыздың ертеде қолданған тұрмыстық заттарын, жалпы халқымыздың өсу-өркендеу жолын көрсететін жәдігерлерді тамашаладық. Тойдағы бәйге, айтыс, мототеру, концерт, қойылымдар ерекше тартымды болды. Тағы бір айта кетерім, елді аралаған экспедицияның жұмыс қорытындысы ретінде осы аттас халықаралық форум өтіп, онда еліміздің танымал ғалымдары М.Жолдасбеков, М.Әуезов, К.Байпақов, Б.Аяған және тағы басқалары, сондай-ақ шетелдік тарихшылар баяндама жасап, бұрын-соңды естілмеген тың деректерді де ортаға салды.

Жалпы Қазақ хандығының 550 жылдығы Таразда тамаша той болып, көптің көңілінен шықты.

Асылхан ӘШІМХАНОВ,
Кенесары ханның бесінші ұрпағы,
қала тұрғыны

Таразда тамаша той болды

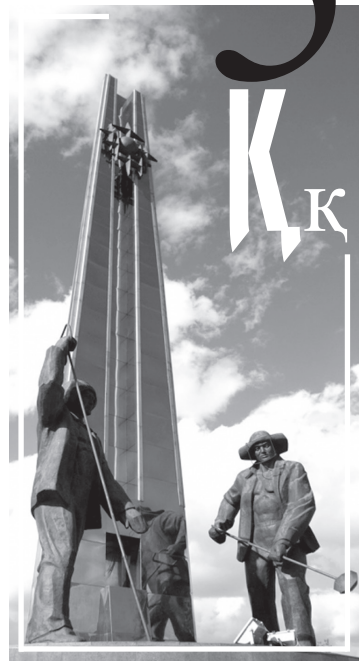

Айлық өтіп жатыр

Металлургтер қаласы-Теміртау жылдан жылға өсіп, өркендеп, қанатын кеңге жайып келеді. Жуырда ғана 70 жылдығын атап өткен бұл ежелгі шаһарда қазір тұрғын үйлермен бірге ірі-ірі кәсіпорындар, сондай-ақ халыққа қызмет көрсететін шағын және орта бизнес нысандары жетіп артылады.

Статистикалық дерек бойынша қаламызда жеті мыңнан аса түрлі сауда, мәденеит, спорт орындары жұмыс істейді. Әрине, дәстүр бойынша бәрінің де маңдайшасына аты-жөні, қызмет түрлері, жұмыс кестесі жазылып, тіпті тұрғындарды ақпараттандыратын түрлі жарнамалар да жиі ілінеді. Мұның бәрі де әрине, халықтың игілігіне, елдің мүддесін қамтамасыз етуге деген ынта-ықыластан туған нәрселер. Дегенмен, бұл жерде біздің айтпағымыз, қала көшелерінде сол жазбалардың қазақша мәтіндері грамматикалық, орфографиялық қателерге толы болатындығы. Бұл жөнінде қалалық „Құрыш қала KZ“, газеті үнемі жазып та, қателердің суреттерін де беріп жүрміз, одан жөнделетіндері некен-саяқ. Бұл іспен мәдениет және тілдерді

қойылатыны белгілі. Ал кейбір қызмет көрсету орындарының басшылары бұған мән бермеген. Мысалы, „Дали“, сән салонында және „Белый ветер“, сауда үйінде маңдайшаларындағы бірнеше әріптің түсіп қалғанына талай уақыт болған. «Тілге деген көзқарас шындап келгенде елге деген көзқарас» деп Елбасы Н.Назарбаевтың бірнеше рет қадап айтқанына қарамастан, кейбір сауда орындарының иелері, сатушылар „орысшаны елдің бәрі түсінеді, қазақша қайталаудың қажеті

50-ден 70-ке дейін, шағын және орта кәсіпкерлік субъектілері мен коммерциялық ұйымдар болып табылатын заңды тұлғаларға 100-ден 200-ге дейін, ірі кәсіпкерлік субъектілері болып табылатын заңды тұлғаларға 200-ден 400-ге дейінгі АЕК айыппұл салынады. Ал бұл шын мәнінде аз ақша емес, өте қомақты қаржы. Сондықтан мемлекеттік

Көшеде қаздай тізілген қателер

едік, тіпті суреттері де жарияланған. Бірақ олар әлі күнге дейін сол өзгеріссіз күйінде қалып отыр. Мәселен, жоғарыда аталған даңғылдар бойында күн сайын олай-бұлай жүретін

не, деген пікірде. Мұның өзі олардың ҚР „Тіл туралы“, Заңнан бейхабар екендігін көрсетеді. Мәселен, Металлургтер даңғылы бойындағы „Делюкс“, шаштаразының қызметкерлері тексере

„Қазақ тілі мәдениеттің бір бөлігі ретінде барлық қазақстандықтарды біріктірудің қосымша факторы болуға тиіс. Ол барлық ұлттар мен ұлыстарға қазақ халқының мәдениетін, салт-дәстүрін, әдет-ғұрпын, тұрмыс-тіршілігін танып білудің негізі болып табылады. Оны оқып-үйрену мәжбүр ету арқылы емес, саналы түрде, жұрттың барлығы үшін бала жастан басталуы, ұйымдық және әдістемелік жағынан қамтамасыз етілуі тиіс. Және де мұнда тұратын әрбір адам осындай көзқарастың қажеттілігін айқын түсінуі керек,,.

Н.НАЗАРБАЕВ

дамыту бөлімі де айналысуға мүдделі. Соған орай биылғы 2015 жылдың 28 қыркүйек пен 28 қазан аралығында „Көркем ақпарат пен жарнамаға – сауаттылық, деген тақырыппен тексеріс рейдтерін өткізу белгіленген еді. Облыста бастау алған бұл шараға біздің Теміртау қаласынның тиісті бөлімі де қызу қолдау білдіріп, арнайы комиссия құрылып, іске кірісті. Комиссияның назарына тек қателер ғана емес, сонымен бірге ҚР-дағы «Тілдер туралы» заңның 21 бабында көрсетілгендей көрнекі ақпараттың мәтінінің жазылу тәртібі де ілікті. Құрамында тіл мамандары бар бұл комиссия бірнеше күн бойы қаланың Комсомол, Металлургтер, Республика даңғылдарының бойын аралап, әрбір жазуға жігі қарап, еліміздегі қолданыстағы заңның талаптарына сәйкестігін мұқият тексерді. Жүзден аса нысанды байқаған кезде негізінен қазақша жазулардағы грамматикалық қателермен қоса тіл туралы заңдағы екі тілділік талабының орындалмай-тыны байқалды. Мәселен, заң бойынша көрнекі ақпараттың барлық мәтіні мемлекеттік тілде — сол жағына немесе жоғарғы жағына, орыс тілінде оң жағына немесе төменгі жағына орнала-сады. Әріп өлшемдері бірдей болуы керек, Қажеттігіне қарай көрнекі ақпарат қосымша басқа да тілдерге аударылуы мүмкін, бұл жағдайда да қолданылған әріп өлшемі нормативтік-құқықтық акттерде белгіленген талаптарға сай болуы тиіс. Ал еліміздегі „Жарна-ма туралы“, заң бойынша жарнама ақпараты тұтынушыға қазақ және орыс тілдерінде рәсімделіп, әріптері анық, әрі мәлімет орналастырылған нысан ұқыпты, таза болуы қажет. Осы талаптардың орындалуы көңіл көншітпейді. Комсомол даңғылындағы бірнеше сауда орындарындағы қателер жөнінде біз бұдан бұрын да жазған

тұрғындар дүңіршек, сауда-асатық, шашық, бұйындар, үзіліссыз, мекен-жаймыз, авган, Камунаров, шабар, фильтлер, ноутборт, кесттесі, үзілісіз деген қате сөздерге әбден көзі де, еті де үйреніп кеткен болар. Бұлар жылдар бойы тұрған көше жарнамалары мен баннерлерде кездеседі.

Ең көп кездесетін „Тіл туралы“, заңның бабына мүлде сәйкеспейтін қателік ол қызмет көрсету орындарының өз жарнамалары мен жұмыс кестелерін тек бір ғана орыс тілінде жазуы. Мұндай қателік Ком-сомол даңғылы 22, 20,21,026,029 А үйлерде орналасқан „Дит“, „Думан“, дүкендерінде, „Дали“, „Мадонна“, сұлулық салондарында, „Шик“, сән ательесінде орын алған. Сондай-ақ сыртқы жарнамаға көрнекілік пен эстетикалық әдемілік талаптары да

келген комиссия мүшелеріне „Біз де әуел бастан парихмакерская деп орыс-ша жазылған, елдің бәрі оны түсінеді, келушілер көп. Сондықтан шаштараз деп қазақшалаудың қажеттігі жоқ, деген пікірін айтып, сөз таластырды. Мұндай жағдай «Көктем», «Вавилон» сауда үйлерінде де кездесті. Заң бойынша әрбір атаудың екі тілде жазылуы және оның жазылуының да тиісті тәртібі бар екенін айтқанымызбен, оған ешбір мән беріп, қабылдаған жоқ. „Орындамасақ

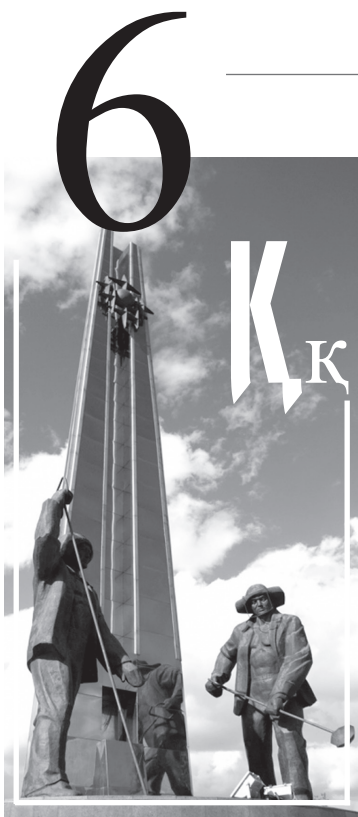
не болады?», деген сауал ғана қызықтырды оларды. Дегенмен, ҚР - ғы әкімшілік құқықбұзушылықтар туралы Кодекстің 349-шы бабының 2-бөлімінде жарнаманы тарату тілдеріне қойылатын талаптарды бұзу заңмен айыпталатынын айтып, түсіндіруге ұмтылды. Шын мәнінде тілдер туралы және жарна-ма туралы заңды орындамағандарға қолданылатын әкімшілік жауапкершілік белгіленген. Мәселен, жеке тұлғаларға айлық есептік көрсеткіштің 10-нан 20-ға дейінші мөлшерінде, ал жеке кәсіпкерлерге, лауазымды адамдарға

тілге осылайша жүрдім-бардым, айтылған жерде қалатын сөз ретінде қарайтын жеке кәсіпкерлерге заңдық талаптарды қолданып, белгіленген айыппұлды салатын болса, ешқайсысы да оған салғырт қарамас еді. Мүмкін осы айлықтың қорытындысы бойын-ша заң талаптары толық көлемінде қолданылатын болар. Қаламыздағы көше қателерінің жылдан жылға со-зылып, уақытында жөнделмей, тіпті одан сайын көбейіп жатқанына бір тоқтам болу үшін қалалық прокуратура да осы мәселеге тереңірек бойлауы қажет болар. Өйткені жоғарыда аттары аталған заңдарда „Мемлекеттік тілдің және басқа да тілдердің қолданылу салаларында олардың пайдаланылуына кез-келген кедергі келтіру, сондай-ақ деректер мен көрнекті ақпаратты орналастыру бойынша талаптарды бұзу ҚР-ның заңдарында көзделген жауаптылыққа әкеп соғады,“ деп тайға таңба басқандай жазылып тұр.

Серікгүл АЛТАЙБАЕВА

Елбасымыз өзінің Қазақстан халқына арнаған „Нұрлы жол-болашаққа бастар жол„ Жолдауында: „Жастар біздің болашағымыз, мемлекет олардың алдында барлық есіктерді, бүкіл жолды ашып берді„ деп атап көрсетті. Сондықтан олардың жемқорлық жоқ жерде таза ортада білім алуы аса маңызды. Іс жүзінде бәрі осылай ма? Білім саласына құйылатын қаражат ол табысты желешекті және тиімді өзін-өзі дамытудың кепілі. Біз балаларымызға барлық жақсылықты тілей отырып, олардың болашағынан зор үміт күтеміз. Алайда кейбір ата-аналар неше түрлі құйтырқы әрекеттерге жол береді, ал біреулер осыдан бас пайдасын күйтейді. Мектептерде түрлі мақсатқа ақша жиналатыны жасырын емес. Осы жылдар ішінде олардың түрі де, әдісі де көбейді. Мәселен, әрдайым жарна төлеп тұруға

Ел мүддесі

№ 39 - 40 (42) 16 қазан 2015 жыл

Мінсіз қоғам үшін

Еліміздің барлық оқу орындарын қамтитын білім беру жүйесі жемқорлықтың жегі құртынан біржола құтылуға тиіс. Соның ішінде қайырымдылық, қамқорлық түрінде жиналатын ақшаға да жол беруге болмайды. Бұл ойды Қарағанды облысы бойынша мемлекеттік қызмет және сыбайлас жемқорлыққа қарсы істер жөніндегі департамент әрдайым мектеп директорларының, мұғалімдердің, ата-аналардың есіне салып келеді.

Жемқорлықсыз өмір сүруді үйренейік

тиіс болатын, жалпы мектептік қор дегендер бар. Ал біздің еліміздің негізгі заңы болып табылатын Конституцияда барлық азаматтарға тегін орта білім алу кепілдігі берілген. Сондықтан мемлекет оқу орындарын ұстауға жеткілікті қаражат бөлмейді деген сылтау мүлде негізсіз. Басты міндеті баланы оқыту, тәрбиелеу болып табылатын ұстаздар қолымен кейбір мектеп басшылары мектептің мұқтажы үшін деген сылтаумен ақша жинатады. Ал бұл іске ата-аналар да тартылады. Заң халықтың мүддесін қорғайды, сондықтан оның бұзылуы ешкімге жақсылық әкелмейді. Әсіресе сыйлықтар беруге өте мұқият болу керек. Тіпті қымбат алтын бұйымдар, тұрмыстық

техника сыйланатын кездер болып жатады. Мұғалімдер арасында жемқорлық әрекеттердің орын алуы әдеттегі іске айналып барады. Сондықтан Қарағанды облысы бойынша мемлекеттік қызмет және жемқорлыққа қарсы күрес департаменті аймақтағы білім

„Мен білгенде, мына дүниенің дидарында „Жаным-арымның садағасы„ деген сөзден артық ұлы сөз жоқ. Соны айтқан — казак.
... Бізді біріктіретін жеке бастың қамы емес, бізді ел туралы биік ұғымдар, ортақ мүдделер ғана біріктіре алады„.

Елбасы Н. НАЗАРБАЕВ

беру жүйесінде жемқорлық тәуекелділіктерін мұқият сараптап, бірқатар шаралар қабылдады. Біздің қызметкерлер Қарағанды қаласы мектептерінде өтетін ата-аналар жиналыстарына қатысып, жемқорлыққа қарсы заң ережелерін және оған байланысты қолданылатын жазалау түрлерін түсіндіруде. Мұндай түсіндірулер облысымыздың басқа да қалалары мен аудандарында жалғастырылады.

аға ұрпақ өкілдері сыбайлас жемқорлыққа төзбестік рухын балалардың бойына жас кезінен бастап сіңіре білуі керек. Сонымен бірге департамент азаматтардың құқықтық сауаттылығын және жемқорлыққа қарсы күрес мәдениет қалыптастыру мақсатында облысымыздың оқу орындарында „жемқорлыққа қарсы бұрыштар„ ұйымдастыра бастады. Оларда ақпараттық стендтер, құқықтық қатынастарға қатысушылардың міндеттері мен құқықтары, сондай-ақ өкілетті органдардың байланыс телефондары жазылған. Дер кезінде алдына алу шаралары бұл қоғамда жемқорлыққа қарсы сана-сезімді қалыптастырудың кілті. Сондықтан біз оқу орындарымен іскерлік байланыста болып, олардың жұмысы жөнінде қандай да бір ұсыныстар мен ескертулерді тыңдауға әзірміз. Департаменттің мекен-жайы: Қарағанды қаласы, Әлиханов көшесі, 12. Байланыс телефоны: 8(72-12) 91-36-78.

Ж.СӘРСЕНОВ,
Қарағанды облысы бойынша мемлекеттік қызмет және сыбайлас жемқорлыққа қарсы істер жөніндегі департамент басшысының орынбасары, Тәртіптік кеңестің төрағасы

Халыққа қызмет

Ел сеніміне адалдық керек

Сыбайлас жемқорлықпен күрес үшін республикамызда заңнамалық база құрылған, ҚР «Сыбайлас жемқорлықпен күрес туралы» Заңы, ҚР Президентінің «Қылмыспен және сыбайлас жемқорлықпен күресті күшейту және Қазақстан Республикасында құқық қорғау қызметін күшейту бойынша қосымша шаралар туралы» жарғысы, және басқа да нормативті құқықтық актілер, және де экономика мөлшерін қысқартуға, экономика бағытында құқық бұзушылықпен күреске бағытталған бағдарламалар және т.б.

Мемлекеттік қызмет көрсету үшін қызметтердің көбісі органдардың қарым-қатынаста болатынын білдіреді. Көп азаматтарға ХҚКО — мемлекеттің беті. Азаматтардың мемлекеттік органдарға деген сенімділігі халыққа қызмет көрсету орталығы арқылы қызмет көрсетуіне байланысты. Жемқорлыққа қарсы тұру біздің басты жұмысымыздың

мақсаты. Артық қиыншылықсыз мемлекеттік қызмет көрсету және жемқорлықпен күрес үшін ХҚКО-нда барлық жағдай жасалған. Осы мақсатпен бөлімде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жолдарына арналған жоспарлар бекітілген. Сонымен қатар сыбайлас жемқорлықтың ашылуын білу үшін бөлімде азаматтардың түсіретін шағымдарына арналған жәшік бекітілген, бөлім жетекшісі

жеке қабылдау жұмысын жүргізеді. Бөлімде «Нұр Отан» НДП және құқыққорғау органдарының өкілдерінің қатысуымен жемқорлыққа қарсы іс-шаралар тақырыбына қатысты жиындар, «дөңгелек үстелдер», семинар, дәрістер өткізіледі.

Бұл жерде бір терең қағидасы бойынша жұмыс істейді. ХҚКО-нда кішігірім жөндеу жұмыстары өткізілгеннен кейін клиенттерде мамандармен жеке сөйлесу мүмкіндігі туды, содан электронды түрде баға беруіне болады. Бөлімде мониторинг видеобақылау арқылы барлық жұмысты бақылай алады. Мемлекеттік қызметтер тізімі стандартта көрсетілген. Өздерінің лауазымдық міндеттерін атқару кезінде мемлекеттік қызмет көрсету стандартына, басқа да Қазақстан Республикасының нормативті-құқықтық актілеріне жүгінеді және «Сыбайлас жемқорлықпен күрес туралы» заңының нормаларын сақтайды.

С. АҚТӨРЕЕВА,
халыққа қызмет көрсету орталығы Теміртау қалалық № 1 бөлімінің басшысы

Саясаттың басым бағыты

Сыбайлас жемқорлықпен күресу барлық мемлекеттік органдардың басты міндетінің бірі болып табылады. Қылмыстың бұл түрінің қоғамымыздың барлық саласына тамыр жайып кеткені жасырын емес. Елбасымыз Н.Ә.Назарбаев «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресті Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік саясаттың басым бағыттарының бірі» деп көрсетті. «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Заңға сәйкес мемлекеттік міндеттерді атқаратын адамдардың, сондай-ақ, соларға теңестірілген адамдардың лауазымдық өкілеттігін және соған байланысты мүмкіндіктерін пайдалана отырып, не мүлдіктік пайда алу үшін олардың өз өкілеттіктерін өзгеше пайдалануы, жеке өзі немесе делдалдар арқылы заңда көзделмеген мүлдіктік игіліктер мен артықшылықтар алуы, сол сияқты бұл адамдарға жеке және заңды тұлғалардың аталған игіліктер мен артықшылықтарды құқыққа қарсы беруі арқылы оларды сатып алуы «сыбайлас жемқорлық» деп ұғынылады.

Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» заңы ең пәрменді заңдардың бірі болып табылады. Бұл заң осы бірнеше жыл ішінде жоғары маңызға ие болып, мемлекеттік қызметшінің күнделікті пайдаланатын оқу құралына айналып отыр. Заңның ең басты құндылығы, ол азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын қорғауға, Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігін жемқорлық көріністерінен туындайтын қауіптен сақтауға, сондай-ақ жемқорлыққа байланысты құқық бұзушылықтың алдын алу, анықтау, тыю және ашу жолында мемлекеттік органдардың қызметін қамтамасыз етуге бағытталған.

Назым АТАБАЕВА,
Теміртау қалалық әділет басқармасының бас маманы

Ел жаңалықтары

Мұғалім беделі біліктілігіне байланысты

Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев Білім және ғылым министрі Аслан Сәрінжіповті қабылдады, деп хабарлады Президенттің баспасөз қызметі.

Кездесу барысында А.Сәрінжіпов Мемлекет басшысына білім беру жүйесінің дамуы және жаңа оқу жылына орай жүргізілген дайындық жұмыстары туралы баяндады.

Қазақстан Президенті әлемдік экономикадағы дағдарысқа және бюджет шығыстарын азайтудың мәжбүрліктен туған шараларына қарамастан, білім беру саласына бөлінетін қаражаттың қысқартылмайтынын атап өтті.

Нұрсұлтан Назарбаев мектепке дейінгі мекемелер инфрақұрылымын мемлекет пен жекеменшіктің серіктестігі негізінде дамыту қажеттігін де атап көрсетті.

Мемлекет басшысы мұғалім мәртебесін көтерудің және еңбекақы өсімін оның біліктілік деңгейімен сәйкестендірудің маңыздылығын айтты.

Қазақстан Президенті орта білім саласында Назарбаев зияткерлік мектептерінің тәжірибесі негізіндегі жаңартылған білім беру үдерісіне көшкен жөн екеніне назар аударды.

Нұрсұлтан Назарбаев кадр даярлау мәселесіне жұмыс берушінің араласу аясын кеңейту мәселесін техникалық және кәсіптік білім берудің негізгі бағыты ретінде атап өтті. Сонымен қатар, ғылым саласындағы зерттеулер нәтижесін өндіріске енгізу ісіне ден қойылу керектігі айтылды.

А.Сәрінжіпов оқу үдерісін ұйымдастырудың қазіргі ахуалы жөнінде баяндап берді.

– Биыл елде 7,5 мыңнан астам мектеп 2,6 миллион оқушыға есігін ашты. Бірінші сыныпқа 345 мың оқушы барды, бұл былтырғы оқу жылына қарағанда 15 мыңға артық. 2015 жылы 173 мектеп пайдалануға берілді, 250 мектепке күрделі жөндеу жүргізілді. Барлық мектеп оқулықпен қамтамасыз етілді, – деді Білім және ғылым министрі.

А.Сәрінжіпов балалардың мектепке дейінгі білім беру бағдарламасымен қамтылуы 84 пайызға жеткенін, бес жыл бұрын бұл көрсеткіш небәрі 30 пайыз болғанын айтты.

Сондай-ақ, педагогтардың білімін жетілдіру және экономика үшін қажетті мамандар даярлау мәселесі де қарастырылды.

– Соңғы екі жылда 123 мың мұғалім түрлі білім жетілдіру курстарынан өтті. Биылдан бастап озық 10 колледж бен 10 жоғары оқу орнында мақсатты түрде индустрияландыру бағдарламасы үшін кадр даярлау ісі қолға алынды, – деді А.Сәрінжіпов.

Кездесу соңында Қазақстан Президенті бірқатар нақты тапсырма берді.

Жол жайында не жаңалық?

Орталық коммуникациялар қызметінде «Нұрлы Жол» бағдарламасы аясында автокөлік жолдарын салу мен қайта жаңғырту тақырыбына арналған баспасөз мәслихаты болып өтті.

Онда сөз алған Инвестициялар және даму министрлігі Автокөлік жолдары комитеті төрағасының орынбасары Амангелді Беков 2020 жылға дейін 30 мың шақырымнан астам автокөлік жолдарын жөндеу жұмыстарымен қамту көзделініп отырғандығын, сөйтіп осы уақыт аралығында жолдардың 81 пайызының жағдайы жақсартылатындығын мәлімдеді.

Оның баяндауы бойынша, «Самара – Шымкент», «Астрахан – Атырау – Ақтау – Түрікменстан шекарасы», «Алматы – Қарағанды – Астана – Петропавл – Ресей Федерациясының шекарасы», «Ташкент – Шымкент – Тараз – Алматы – Қорғас», «Омбы – Павлодар – Майқапшағай», «Астана – Қостанай – Челябин», сондай-ақ, «Батыс Еуропа – Батыс Қытай» секілді негізгі халықаралық дәліздерді салу және қайта жаңғырту жұмыстары осы мерзімде аяқталып болады. Осындай жүргізілген жұмыстардың нәтижесінде транзит жүктердің көлемі 3,5 миллион тоннаға дейін артып, жүк тасымалдау ауқымы 2,5 есеге өседі деп күтілуде. Сөйтіп, Қазақстан Қытай, Ресей және Орталық Азия елдерінен көлік ағынын тартушы орталықазиялық транзиттік дәліз ретіндегі өз орнын бұрынғыға қарағанда әлдеқайда нығайта түсетін болады.

Орталық коммуникациялар қызметіндегі баспасөз мәслихатында «ҚазАвтожол» ҰК басқарма төрағасының орынбасары Ұлан Әліпов республикалық маңызы бар автокөлік жолдарының бойындағы сервистік қызметтерді дамыту бағдарламасын қабылдау мерзімі жеделдетілетіндігін жеткізді. Оның айтуы бойынша, 2020 жылға дейінгі мерзімге арналған бұл бағдарлама әзірленіп, Үкіметтің қарауына тапсырылған. Осы құжат бойынша жолдар бойында 200 сервистік қызмет нысаны салынады. Сөйтіп, екі мыңнан астам жергілікті тұрғындар жаңа жұмыс орындарымен қамтамасыз етіледі. Екінші жағынан алғанда, мұның өзі халықаралық көлік ағымдарында Қазақстан жолдарының тартымдылығын арттыратын болады.

Ұлан Әліпов сондай-ақ, Қазақстанда 2020 жылға дейін 7 мың шақырымға тарта автожолдар ақылы болатындығын мәлім етті. «Жоспар бойынша 2020 жылға дейін республикадағы 7 мың шақырымға жуық жолдарды ақылы негізге өткізуді қарастырудамыз. Келесі жылы екі учаскеде – «Астана-Атбасар» және «Қызылорда-Шымкент» учаскелерінде ақылы негізде қызмет көрсетуді енгізу көзделуде», – деді ол.

Ұ. Әліповтің сөзіне қарағанда, «Астана-Атбасар» жолында тек жүк көліктерінен ақы алынса, «Қызылорда – Шымкент» жолы барлық көлік түрлері үшін ақылы болады деп күтілуде.

Сондай-ақ, Орталық коммуникациялар қызметінде өткен осы баспасөз мәслихатында ақылы жолдарда жүру үшін абоненттік төлем тәртібін енгізу бағдарламасы әзірленіп жатқандығы айтылды. Бұл әрбір жүрген жол үшін қолма-қол төлеп жатқаннан әлдеқайда тиімді болатындығы түсінікті. Сондықтан аталған бағдарлама бойынша жеңіл көліктер үшін жылдық, жартыжылдық және тоқсандық абоненттік төлемдер тәртібін енгізу қарастырылып жатқан көрінеді.

(«Егемен Қазақстан» газетінен)

«Алтын күз» айшықтары

Қазақ хандығына 550 жыл

Биылғы жылдың айтулы мерекелерге толы болғаны белгілі, солардың қатарында өткен аптада ғана кең көлемде тойланған Қазақ хандығының 550 жылдығы. Осыған орай және туған қаламыздың 70 жылдығына арналған „Алтын күз,, кроссы болып өтті. Салауатты өмір салтын серік еткен теміртаулықтар мен жеңіл атлетикашы спортшылар 10 қазан күні қалалық саябақта сапқа тұрып, жарыс жолына түсті. Желаяқтар қатарында балалар да, орта жастағылар мен алдыңғы толқын-зейнеткерлер де көп болды.

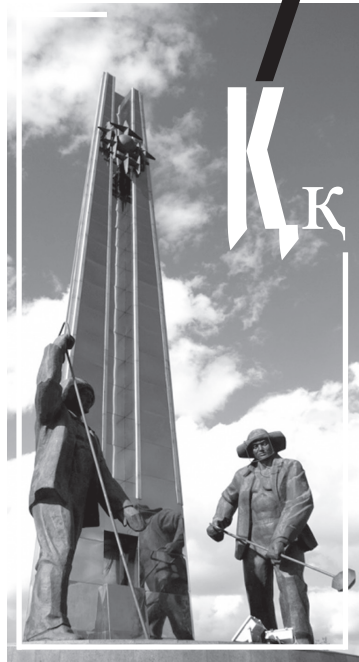
– Салауатты өмір салтын ұстану - ауру-сырқаусыз ұзақ ғұмыр кешудің кепілі, сондықтан спортпен достасып, шымыр денелі, сергек көңіл-күйде болу үшін осындай шараларға қатысудың маңызы ерекше. Мен биыл екінші рет қатысып, өзімнің спорттан әлі де қол үзбей жүргенімді дәлелдедім,- дейді жарыс жеңімпазы Светлана Кравченко.

Оның бұлай деуінің де өз сыры бар, үнемі той-томалақта асабалық жасайтындықтан сергек жүрудің маңызын жақсы түсінеді.

„Алтын күз,, кроссында есімдері елге белгілі спортшылармен қатар мүмкіндігі шектеулі жандар да қатысып, өздерінің қоғаммен біртұтас

екендігін аңғартты. Сөйтіп, отызға жуық мүмкіндігі шектеулі жандар жарысқа қатысып, олардың арасындағы ең жас жеткіншек Кирилл Бабич жүлделі орынды жеңіп алды.

Бұл жарысқа қаламыздағы арнаулы орта білім беретін колледждердің студенттері де бір адамдай қатысып,

істердің ұйытқысы болып келеді. Жеңіл атлетикадан басқа да спорт түрлерін жолға қойып, тіпті саяхаттар мен жаттығулар жасап, балық аулап дегендей жұртшылықтың бос уақыттарын тиімді іспен айналысуға жұмылдырамыз. Бұл өз кезегінде қарттардың бір-бірімен шүйіркелесіп, бір жасап қалуына ықпал етсе, жастардың темекі, ішімдік секілді жаман әдеттерден бойларын аулақ ұстауларына, есесіне спортпен дос болып, көпшілікпен араласып, ортақ мүдде жолында өздерінің дұрыс жолда жүрулеріне бағыт береді,-дейді төреші және ұйымдастырушы Ярослава Косулина.

„Алтын күз,, кроссында 5-10 жас аралығындағы ең кішкентайлар тобында бірінші орынды Лиза Коший иемденсе, 10-14 жас арасында Евгений Коший, 14-18 жастағылардан Эдуард Жүнісов, 18-30 жастағылар арасынан Саят Қабдулла мен Айзада Орынбай жеңімпаз атанды. Ал ересектер арасында, яғни 30-50 жастағы тұрғындардан Светлана Кравченко алдына жан салмады. Сондай-ақ 50 жастан жоғары топтағылар арасында Евгений Гудович желаяқ атанып, қатарластары алдында оның мерейі үстем болды.

Р. ЖАҚЫПҚЫЗЫ

Тұрғындар назарына

Жалған жарнама

Ақпараттық порталдарда қазақстандықтарды зейнетақымен қамтамасыз етуде өзгерістер болатыны жөнінде жалған жарнама шығып жүр. Бүкіләлемдік Google. com іздестіру серверінен бірқатар ақпараттық порталдарда қазақстандықтардың зейнетке шығатын жасы өсетіні және зейнетақы төлеу кейінге қалдырылатыны жөнінде пайда болып жатқан ақпараттық баннерлердегі хабарлар шындыққа жанаспайды. Бұл ақпараттың негізгі көзі Ресей Федерациясында тіркелген

www.zhipol.ru сайт болып табылады. Аталған сайт интернет трафикті көбірек тарту үшін ойлап табылған уақытша автоматтандырылған жарнамалық алаң. Ол 2014 жылы 26 қазанда құрылып,

2015 жылы 26 қазанда өзінен-өзі жойылған. Ал осы сайтта орналастырылған ақпараттар белгісіз бір көздерден алынған, сондықтан шындық деп есептелінбейді. Осыған орай ҚР Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі ҚР Ұлттық қауіпсіздік комитетіне тиісті шаралар қолдану жөнінде хат жазды. Осы ретте Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігінің шын әрі жедел хабарлары оның ресми мына <https://www.mzsr.gov.kz>. веб-сайтында орналастырылатынын хабарлаймыз.

Ішкі саясат бөлімі

19 қазан, дүйсенбі	20 қазан, сейсенбі	21 қазан, сәрсенбі	22 қазан, бейсенбі
 ҚАЗАҚСТАН Профилактика 17.00,05.05 Менің Қазақстаным! 17.30,19.30,00.05,03.00 KAZNEWS 17.50 М/с «Білгіштер» 18.05 «Қызыл сарайдағы түс» 19.05,02.00 Тарих толқынында 20.20 Айтуға оңай... 21.05 «Біздің ағай» 22.00 Т/с «Келін» 22.55, 02.25 Түнгі студияда Нұрлан Қоянбаев 23.30 «Көңілашар» 00.55,05.35 Спорт 01.15 «Көкпар» 03.45 Көк тарландары 04.35 «Ақсауыт» ХАБАР Профилактика 17.02 Кешкі жаңалықтар 17.15 Т/с «Болашағым өз қолымда» 18.00 Новости 18.15 Т/с «Пәленшеевтер» 19.00 ТВ Бинго 20.00,00.15 Қорытынды жаңалықтар 20.30 Арнайы хабар 21.00,00.45 Итоги дня 21.30 Т/с «Махаббатым жүрегімде-2» 22.10 Т/с «След» 23.30 Көзқарас 01.15 Драма «Әр үйдің сыры басқа» 01.50 Бұйымтай 02.35 Жаңалықтар ЕУРАЗИЯ Профилактика 17.00 Жаңалықтар субтитрлермен 17.15,23.20,02.00 Паутина 17.30, 23.50 «X FACTOR» 17.40 Пусть говорят 18.55 Т/с «Красивая жизнь» 20.00 Новости 20.40 Т/с «Сүйген жар» 21.40 Басты жаңалықтар 22.20 Т/с «Джодха және Акбар» 00.00 Т/с «Татьянина ночь» 02.20 Т/с «Ментовские войны 5» 03.05 Модный приговор 5 КАНАЛ Профилактика 17.05 Аймақ жаңалықтары 17.15 Жаксылардан ғибрат 17.40,02.30 Деректі фильм 18.00,22.40 Рекламный визит 18.10 5-арнадағы ән-әуен + TV - ЧАТ 19.00 Ваш день 19.30, 21.35 Шарайна 20.00,22.00 Новости 20.30, 22.30 P.S 20.40 Вести-Россия 21.00 «Будем здоровы» 21.15 Военная прогамма 22.50 Х/ф 00.30 Әуенді Қазақстан» ҚАЗАҚСТАН-ҚАРАҒАНДЫ Профилактика 17.50,20.00,22.00 Жаңалықтар-Новости 18.30 «2050» 18.50 Ближе к делу 19.00 «Обсудим» 19.30 Тарих тағлымы 20.45, 22.45 Уақыт.kz 21.00 Т/с «Крапленный» 21.50,23.00 Реклама 23.10 Т/с «Үй болу қиын»	 ҚАЗАҚСТАН 07.00 Таңшолпан» 10.00,21.00 Біздің ағай 10.50 «Сырғалым» 11.45,20.20 Айтуға оңай... 12.30,23.30 «Көңілашар» 13.00 «Бірге тандаймыз» 16.00 Т/с «Жүрегім сізге аманат» 17.05,01.25 Келбет 17.30,19.30,00.05,03.00 KAZNEWS 17.55 М/с «Білгіштер» 18.10 «Білгірлер бәйгесі» 19.05,01.00 Қылмыс пен жаза 22.00 Т/с «Келін» 22.55,02.25 Түнгі студияда Нұрлан Қоянбаев 00.55,03.50 Еңбек түбі – береке 01.55,05.25 Дауа 03.55 «Көк тарландары» 04.40 Серпіліс ХАБАР 07.02 Білгенге маржан 08.00,09.00 Жаңа күн 10.00, 13.10, 17.00, 20.00, 00.00, 01.25 Жаңалықтар 10.10, 22.10 Т/с «След» 10.50 Экономкласс 11.00 15.00, 18.00, 21.00, 00.30 Новости 11.10, 01.00 Драма «Әр үйдің сыры басқа» 11.45 Магия кухни 12.15 Подари детям жизнь 12.20, 21.30 Т/с «Махаббатым жүрегімде-2» 14.00 Т/с «Женский доктор» 15.15,01.35 «Бұйымтай» 16.00 Драма «Өмір сабақтары» 16.30 Т/с «Кенесшілер» 17.15 Т/с «Болашағым өз қолымда» 18.15 Т/с «Пәленшеевтер» 19.05 Біздің үй 20.30 Бюро расследований 21.00,00.30 Итоги дня 23.00 Көзқарас 23.30 Арнайы хабар ЕУРАЗИЯ 06.00 Жить здорово 06.50, 21.40 Жаңалықтар 07.00 «Доброе утро» 11.00 Х/ф «Пятницкий» 12.00, 20.40 Т/с «Сүйген жар» 13.00 «Ашығын айтқанда» 14.00-16.00 техникалық үзіліс 16.00,23.20,02.00 Паутина 16.20, 23.50 «X FACTOR» 16.30 «Давай поженимся» 17.40 Пусть говорят 18.55 Т/с «Красивая жизнь» 20.00 Новости 22.20 Т/с «Джодха және Акбар» 00.00 Т/с «Татьянина ночь» 02.20 Т/с «Ментовские войны 5» 03.05 Модный приговор 5 КАНАЛ 06.30, 09.10 Таңертеңгілік «+5-арнада» 06.30, 20.40 Вести-Россия 07.00, 19.30, 21.35 Шарайна 07.35, 08.45 «Дәмдес болайық» 07.50, 14.25, 18.00, 22.40 Рекламный визит 08.00 Новости 08.30,14.00 Аймақ жаңалықтары 08.40 «Наши дети» 13.50,20.30,22.30 P.S 14.10 Азия айнасы 14.35 «Прямой эфир» 16.00 «Сау болайық» 16.10 Т/с «Непридуманная жизнь» 17.00 Шындықты іздеу жолында 18.10 5-арнадағы ән-әуен 19.00 Ваш день 21.05 «По диким местам» 22.50 Х/ф «Бэтмен навсегда» 01.00 Әуенді Қазақстан 02.30 Деректі фильм ҚАЗАҚСТАН-ҚАРАҒАНДЫ 07.00, 10.00,13.00, 17.50, 20.00, 22.00 Жаңалықтар-Новости 07.45, 11.00, 21.50, 23.00 Реклама 07.50, 13.20 Әсем әуен 08.50 Т/с «Убить Сталина» 09.45 Ближе к делу 10.45, 20.45, 22.45 Уақыт.kz 11.05 «Обсудим» 11.35 Тарих тағлымы 12.00 Т/с «Өмір өткелдері» 12.45 М/ф «Лупдиду» 18.30 100 шагов 18.50 «Мәңгілік мұра» 19.00 «Ас болсын!» 19.30 Путь к истине 19.50 Жарғы 21.00 Т/с «Крапленный» 23.10 Кино «Америкалық әйелдің оjarлығы»	 ҚАЗАҚСТАН 07.00 «Таңшолпан» 10.00,21.05 Біздің ағай 10.50 Сырғалым 11.45,20.20 Айтуға оңай... 12.30,23.30 «Көңілашар» 13.00 «Бірге тандаймыз...» 14.10 Жүзден жүйрік 14.35 М/с «Құтқарушы күшіктер» 15.00 «Әйел бакыты» 16.10 «Жүрегім сізге аманат» Т/с 17.05 Спорт 17.30,19.30,00.05,03.00 KAZNEWS 17.55 М/с «Білгіштер» 18.10 «Білгірлер бәйгесі» 19.05,01.00 Журналистік зерттеу 22.00 Т/с «Келін» 22.55, 02.25 Түнгі студияда Нұрлан Қоянбаев 00.55,03.45 Еңбек түбі – береке 01.25,04.40 Поэзия әлемі 01.55 Ақсауыт 03.50 «Көк тарландары» 05.10 Қылмыс пен жаза ХАБАР 07.02 Білгенге маржан 08.00 Жаңа күн 10.00, 13.00, 17.00, 20.00, 00.05, 01.40 Жаңалықтар 10.10, 22.15 Т/с «След» 11.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.35 Новости 11.10, 01.05 Драма «Әр үйдің сыры басқа» 11.45 Магия кухни 12.15 Подари детям жизнь 12.20,21.30 Т/с «Махаббатым жүрегімде-2» 13.10 Д/ф «Семейные мелодрамы» 14.00 Т/с «Женский доктор» 15.15, 19.05 Біздің үй 16.00 Драма «Өмір сабақтары» 16.30 Т/с «Кенесшілер» 17.15 Т/с «Болашағым өз қолымда» 18.15 Т/с «Пәленшеевтер» 20.30 100 бизнес тарихы 21.00,00.35 Итоги дня 21.30 Т/с «Қыз жолы» 23.05 Көзқарас 23.35 Бюро расследований ЕУРАЗИЯ 06.00 Жить здорово 06.50, 21.40 Жаңалықтар 07.00 «Доброе утро» 11.00 Х/ф «Пятницкий 2» 12.10, 20.40 Т/с «Сүйген жар» 13.10 «Ашығын айтқанда» 14.15, 22.20 Т/с «Джодха және Акбар» 15.20, 23.50 «X FACTOR» 15.30 Судебные истории 16.30 «Давай поженимся» 17.40 Пусть говорят 18.55 Т/с «Красивая жизнь» 20.00 Новости 23.25,02.00 Паутина 00.00 Т/с «Татьянина ночь» 02.20 Т/с «Ментовские войны 5» 03.05 Модный приговор 5 КАНАЛ 06.30, 09.25 Таңертеңгілік «5-арнада» 06.30, 20.40 Вести-Россия 07.00, 19.30, 21.35 Шарайна 07.35, 09.05 «Дәмдес болайық» 07.50, 14.25, 18.00, 22.40 Рекламный визит 08.00 Новости 08.30,14.00 Аймақ жаңалықтары 08.40 Наши дети 08.45 Время творить 13.50, 20.30, 22.30 P.S 14.10,02.30 Деректі фильм 14.35 «Прямой эфир» 16.10 Т/с «Непридуманная жизнь» 17.00 Азия айнасы 17.45 Моя Караганда 18.10 5-арнадағы ән-әуен 19.00 Ваш день 21.05 «По диким местам» 22.50 Х/ф «Бэтмен навсегда» 01.00 Әуенді Қазақстан ҚАЗАҚСТАН-ҚАРАҒАНДЫ 07.00, 13.00, 17.50, 22.00 Жаңалықтар-Новости 07.45,11.00, 18.50, 21.50, 23.00 Реклама 07.50, 13.20 Әсем әуен 08.50 Т/с «Убить Сталина» 09.45 М/ф «Бернард» 10.45, 20.45, 22.45 Уақыт.kz 11.05 Ас болсын! 11.35 Путь к истине 12.00 Т/с «Туған елдің түтіні» 12.45 М/ф «Лупдиду» 18.30 Это наша стобой биография 19.00 Тікелей эфир 19.35 Қуырмаш 21.00 Т/с «Крапленный» 23.10 Кино «Көрішлердің құпиясы»	 ҚАЗАҚСТАН 07.00 «Таңшолпан» 10.00,21.00 Біздің ағай 10.50 Сырғалым 11.45,20.20 Айтуға оңай... 12.30,23.30 «Көңілашар» 13.00 «Бірге тандаймыз» 14.10 «Жүзден жүйрік» 14.35 Мультсериал 15.00 «Әйел бакыты» 16.10 «Жүрегім сізге аманат» Т/с 17.05,05.35 Д/ф «Қазақ даласының құпиялары» 17.30,19.30,23.35,03.00 KAZNEWS 17.55 М/с «Білгіштер» 18.10 «Білгірлер бәйгесі» 19.05,01.20 Индустрияландыру: Ұлттық өндіріс 22.00 Т/с «Келін» 22.55, 02.25 Түнгі студияда Нұрлан Қоянбаев 00.55 Тарих толқынында 01.45,04.40 Агробизнес 02.05 Жан жылуы 03.45 Еңбек түбі – береке 03.50 «Көк тарландары» ХАБАР 07.02 Білгенге маржан 08.00,09.00 Жаңа күн 10.00, 13.00, 17.00, 20.00, 00.00, 01.40 Жаңалықтар 10.10, 22.15 Т/с «След» 11.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.30 Новости 11.10,01.05 «Әр үйдің сыры басқа» Драма 11.45 Магия кухни 12.15,21.30 Т/с «Қыз жолы» 13.10 Д/ф «Семейные мелодрамы» 14.00 Подари детям жизнь 14.10 Т/с «Женский доктор» 15.15 Бұйымтай 16.00 Драма «Өмір сабақтары» 16.30 Т/с «Кеңесшілер» 17.15 Т/с «Болашағым өз қолымда» 18.15 Т/с «Агент Z» 19.05 Жекпе-жек 20.30 Д/ф «Хабар» – 20 жыл 21.00,00.35 Итоги дня 23.05 Көзқарас 23.35 100 бизнес-тарихы ЕУРАЗИЯ 06.00 Жить здорово 06.50, 15.30, 21.40 Жаңалықтар 07.00 «Доброе утро» 11.00 Х/ф «Пятницкий» 12.10,20.40 Т/с «Сүйген жар» 13.10 «Ашығын айтқанда» 14.15,22.20 Т/с «Джодха және Акбар» 15.20,23.50 Х-фактор 15.30 Судебные истории 16.30 Давай поженимся 17.40 Пусть говорят 18.55 Т/с «Красивая жизнь» 23.25,02.15 Паутина 00.00 Т/с «Татьянина ночь» 01.20 Останкино. Башня в огне 02.30 Т/с «Ментовские войны 5» 03.15 Модный приговор 5 КАНАЛ 06.30,08.35 «Таңертеңгілік «5-арнада» 06.30,20.30 Вести-Россия 07.00,13.00,19.30,21.40 Шарайна 07.35 «Дәмдес болайық» 07.50,14.25,18.00,22.30 Рекламный Визит 08.00,20.00,22.00 Новости 08.25,14.00 Аймақ жаңалықтары 13.50 P.S 14.10 Азия айнасы 14.35 Прямой эфир 15.40 Будем здоровы 15.50 Жаксылардан ғибрат 16.10 Т/с «Непридуманная жизнь» 17.00 Менің шындығым 18.10 5-арнадағы ән-әуен 19.00 Ваш день 21.00 Регион 09 21.15 Комната смеха 22.40 Х/ф «Было у отца три сына» 01.00 Әуенді Қазақстан 02.30 Деректі фильм ҚАЗАҚСТАН-ҚАРАҒАНДЫ 07.00,10.00,13.00,17.50,22.00 Жаңалықтар-Новости 07.45,11.00,18.50,21.50,23.00 Реклама 07.50,13.20 Әсем әуен 08.50 Т/с «Убить Сталина» 09.45 М/ф «Бернард» 10.45,20.45,22.45 Уақыт.kz 11.05 «Прямой эфир» 11.40 Это наша с тобой биография 12.00 Т/с «Туған елдің түтіні» 12.45 М/с «Лупдиду» 18.30 ДАТ 19.00 «Шаңырақ» 19.35 Здорово и модно 21.00 Т/с «Крапленный» 23.10 Кино «Сезім тәрбиесі»

19 қазан - 25 қазан

23 қазан, жұма

ҚАЗАҚСТАН

07.00 «Таңшолпан»
10.00 «Біздің ағай»
10.50 Сырғалым
11.45 Айтуға онай...
12.30 Көңілашар
13.00 «Бірге таңдаймыз!»
14.10 Жүзден жүйрік
14.35 М/с «Құтқарушы күшіктер»
15.00 Әйел бақыты
16.10 Т/с «Жүрегім сізге аманат»
17.05,04.10 Жан жылуы
17.30,19.30,00.10,03.00 KAZNEWS
17.55 М/с «Білгіштер»
18.10,03.50 Журналистік зерттеу
18.30,02.40 Иман айнасы
18.55 Менің Қазақстаным!
20.00,00.40,03.30 Парламент
20.15 Серпіліс
21.05 «Намыс дода»
22.15 «Келін» Т/с
23.15,02.15 Сіз не дейсіз?
23.50,05.30 Жайдарман
00.55 Х/ф «Жиде. Кешіккен махаббат»
02.15,05.05 Сіз не дейсіз?
03.45 Еңбек түбі – береке
04.30 Ғасырлар үні

ХАБАР

07.02 Білгенге маржан
08.00 Жаңа күн
10.00,13.00,17.00,20.00,00.35,03.50 Жаңалықтар
10.10 Т/с «След»
11.00,15.00,18.00 Новости
11.10,03.25 Драма «Әр үйдің сыры басқа»
11.45 «Магия кухни»
12.20 Т/с «Қыз жолы»
13.10 Д/ф «Семейные мелодрамы»
14.00 Подари детям жизнь
14.10 Т/с «Женский доктор-2»
15.15 «Бұйымтай»
16.00,21.30 Д/ф «Хабар» – 20 жыл»
16.30 «Ұлт саулығы»
17.15 Бармысың, бауырым?
18.15 Т/с «Агент з»
19.05 Орталық Хабар
20.30 «Арман қанатында»
21.00,02.50 Итоги дня
22.30 «Жанды дауыс»
00.20 Т/с «Жаным»

ЕУРАЗИЯ

06.00,04.15 Жить здорово
06.50, 21.40 Жаңалықтар
07.00 Доброе утро
11.00 Х/ф «Пятницкий»
12.10,20.40 Т/с «Сүйген жар»
13.10 «Ашығын айтканда»
14.15 Жұма уағызы
14.30,22.20 Т/с «Джодха және Акбар»
15.10,23.20,02.55 Паутина
15.35 Ералаш
15.50 «Небеса» Концерт В.Меладзе
17.25 «Жди меня»
18.40 Поле чудес
23.50 «Точь-в-точь»
03.15 Т/с «Ментовские войны 5»
04.00 Модный приговор

5 КАНАЛ

06.30,09.20 «Танертенгілік «5-арнада»
06.30,20.55 Вести-Россия
07.00, 19.30, 21.35 Шарайна
07.35,09.00 «Дәмдес болайық»
07.50,14.25,18.00,22.40 Рекламный Визит
08.25,13.50 Аймақ жаңалықтары
08.35 Наши дети
08.40 Время творить
14.00,02.30 Деректі фильм
14.35 Прямой эфир
16.10 Т/с «Непридуманная жизнь»
17.00 Жастар
17.30 Ғажайып адам
18.10 Ислам: сауалдар мен жауаптар
18.45 5-арнадағы ән-әуен
19.00 Ваш день
20.30,22.30 P.S
20.40 Моя Караганда
21.25 Все о государственных доходах
22.50 «Поединок»
00.30 Әуенді Қазақстан + TV - ЧАТ

ҚАЗАҚСТАН-ҚАРАҒАНДЫ

07.00,10.00,17.50,22.00 Жаңалықтар-Новости
07.45,11.00,18.50,21.50,23.00 Реклама
07.50,13.20 Әсем әуен
08.50 Т/с «Убить Сталина»
09.45 М/ф «Бернард»
10.45,20.45,22.45 Уақыт.kz
11.05 «Шаңырақ»
11.40 «ДАТ»
12.00 Т/с «Туған елдің түтіні»
12.45 М/ф «Гомби»
18.30 Арена
19.00 Арнадым саған...
19.35 ҚЭУ-де кездесейік
19.50 Бейнеклип
21.00 Т/с «Крапленый»
23.10 Кино «Сестра моя Люся»

24 қазан, сенбі

ҚАЗАҚСТАН

07.00,02.15 Концерт
08.00 «Қымызхана»
08.35 Агробизнес
09.00 «Сенбілік ТАҢ»
10.10,03.40 Дауа
10.45,05.20 Ас болсын
11.35 «Білгірлер бәйгесі»
12.30 Поэзия әлемі
13.00 Қазақстан дауысы
14.35 «Жаңа қоныс»
15.45 «Мәңгілік ел»
19.30,00.30,03.00 KAZNEWS
20.05 Үздік әндер
21.00 Сенбілік кездесу
22.35 Жайдарман
01.05 Жаңа қоныс
03.35 Еңбек түбі – береке
03.40 Дауа
04.10 «Білгірлер бәйгесі»
04.55 Поэзия әлемі

ХАБАР

07.02 «Күлкіде шекара жоқ»
09.00 Бармысың, бауырым?
09.40 Продвопрос
10.00 Д/ф «Хабар» – 20 жыл»
11.00 Мультфильм
12.10 Х/ф «Принцесса на горошине»
13.20 Орталық Хабар
14.20 Жанды дауыс
16.20 «Мен – чемпион»
16.55 Т/с «Күләш»
18.35 Ду-думан
19.45 Бенефис-шоу
21.00 «Жеті күн»
22.00 Х/ф «Малышка на миллион»
00.20 Т/с «Жаным»
01.50 «Атау кере» спектаклі

ЕУРАЗИЯ

06.00,02.50 Худ. фильм
07.50 Таңғы пошта
08.25,01.45 П@УТИНА
08.55, 23.30 Жаңалықтар
09.00 Смак
09.40 Х/ф «Свадьбы не будет»
11.45 «Фабрика грез»
12.10 «Әйел сыры...»
13.20,02.30 «101 кеңес»
13.45 Караоке
14.25 Паутина
15.20 Х/ф «Семья маньяка Беляева»
20.00 «Первая программа»
20.30 «X FACTOR»
22.00 Кешкі кездесу
23.30 Субботалық жаңалықтар
00.00 Х/ф «Безумное свидание»

5 КАНАЛ

10.00 Шарайна
10.50 P.S
11.00 Моя Караганда
11.15,02.30 Деректі фильм
11.40 «Нөлден бастап»
11.55 Ислам: сауалдар мен жауаптар
12.30 «Тұжырым»
13.00 Азия айнасы
13.15, 18.00, 22.10 Рекламный визит
13.25 Планета собак
14.00 «Будем здоровы»
14.15 «Знание – сила»
15.00 Специальный корреспондент
16.45 «Субботний вечер»
18.10 5-арнадағы ән-әуен
19.00 Ваш день
19.30 Городок
20.00 «Регион 09»
20.30, 22.25 Х/ф «Я буду жить!»
00.05 Әуенді Қазақстан

ҚАЗАҚСТАН-ҚАРАҒАНДЫ

09.00 Әсем әуен
10.00,13.00 Жаңалықтар-Новости
10.45, 13.45 Уақыт.kz
11.00, 12.50, 15.50, 17.55, 21.50 Реклама
11.05 ҚЭУ-де кездесейік
11.20 Мультфильм
12.00 М/ф «Мияның ертегі әлемі»
14.00 «Қарқоз» ансамблінің ән кеші
15.35 М/ф «Толағай»
16.00 Х/ф «Клиника»
17.40 Күлегеш
18.00 Шаңырақ
18.35 Это наша с тобой биография
19.00 «Здорово и модно»
19.20 Жарғы
19.30 «Дат»
19.50 «Мәңгілік мұра»
20.00 «Ойталқы»
20.30 100 шагов
20.50 Бейнеклип
21.00 «Сөнбес сәуле» Кеңшілік Мырзабеков
21.20 «Өзгерген өңір»
23.40 Худ. Фильм

25 қазан, жексенбі

ҚАЗАҚСТАН

07.00,05.05 Концерт
08.30 Қымызхана
09.00,04.05 «Ақсауыт»
09.30 «БҮТІН демалыс»
11.05 Баламен бетпе-бет
11.25 М/с «Саяхатшы Дара»
12.15 М/ф «Әли мен Аяя»
12.35 Концерт «Айгөлек»
13.40 Жарқын бейне
14.10 «Намыс дода»
15.25 «Мәңгілік ел»
18.05,01.15 Концерт «Бір өлең, бір әуен»
20.00,03.00 АПТА.KZ
21.00 Қазақстан дауысы
22.50 Х/ф «Қайта түлеу»
00.30 «Көкпар»
04.35 Жарқын бейне

ХАБАР

07.02 Заттыбек Көпбосыновтың шығармашылық кеші
08.30 Айбын
09.00, 21.00 «Жеті күн»
10.00 Ас арқау
10.30 «Я – чемпион»
11.05 М/ф «Морская бригада»
12.35 Х/ф «Спящая красавица»
13.45 Тағдыр жолы
14.15 Бенефис-шоу
15.25,01.00 «Арыс жағасында»
16.25 Т/с «Күләш»
18.30 Қызық times
19.45 Ду-думан
21.00 «Жеті күн»
22.00 Х/ф «Майкл Клейтон»
00.00 Т/с «Жаным»
02.00 «Турандот ханшайым» Спектакль

ЕУРАЗИЯ

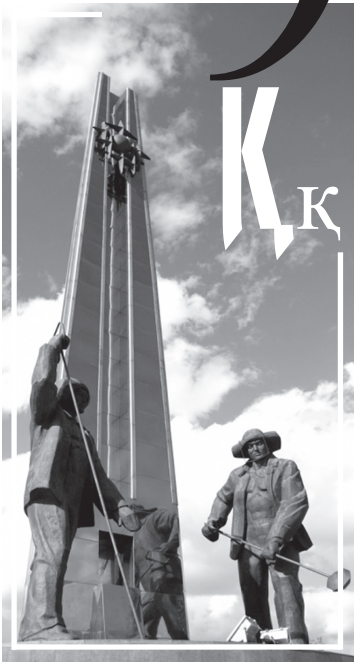
06.00 Сенбілік жаңалықтар
06.30,02.50 Как украсть миллион
08.30 Жаңалықтар
08.45 Воскресные беседы
09.00 Здоровье
10.10 «Казлото»
10.50 «Никита Михалков. Чужой среди своих»
12.00,23.05 «Ән дария»
13.05 «Кешкі кездесу»
14.35 Караоке такси
15.05 «X FACTOR»
16.30 Х/ф «Полоса отчуждения»
21.00 «Аналитика»
22.00,02.05 Паутина
00.10 Т/с «Камень»

5 КАНАЛ

10.00 Апта репортажы
10.25 Моя Караганда
10.40 Жаксылардан гибрат
11.00 Азия айнасы
11.40 Время творить
12.00 Утренняя почта
12.30, 17.30, 21.40 Рекламный Визит
12.40 «Сто к одному»
13.30 «Живой звук»
15.15 «Планета собак»
16.00 «Кулинарная звезда»
17.00 Мир православной духовности
17.45 «Сайгез»
18.15 5-арнадағы ән-әуен
18.40 «Сыр сандық»
19.00 Ваш день
19.30 Честный детектив
20.00 Х/ф «Некрасивая любовь»
21.50 «Сау болайық»
22.05 Х/ф «Полцарства за любовь»
23.45 Әуенді Қазақстан
02.30 Деректі фильм

ҚАЗАҚСТАН-ҚАРАҒАНДЫ

09.00 Әсем әуен
10.05, 13.50, 15.50, 17.55, 22.05 Реклама
10.10 «Сіз қайда жүрсіз?» А.Күмісбеков
10.20 М/ф «Құтқарушы күшіктер»
11.30 «Ойталқы»
12.00 Х/ф «Клиника»
13.40 М/ф «Алтын сақа»
14.00 Жансарай
15.05 М/ф «Қадырдың бақыты»
16.00 Кино «Жиде кешіккен махаббат»
17.10 «Лики Евразии: Документ нечастного значения» Олжас Сүлейменов
18.00 «Ас болсын!»
18.30 Арена
18.50 Жарғы
19.00 Апта
20.00 Обсудим
20.35 2050
21.00 Арнадым саған...
21.35 Д/ф «Көк тудың желбірегені»
22.10 Х/ф «Темные лабиринты прошлого»

101 хабарлайды

Қазір күз мезгілі, далада құраған ағаш бұтақтары, жапырақтар аяқ алып жүргісіз. Бұл бір жағынан жыл мезгілінің дәстүрлі көрінісі десек те, екінші жағынан өрт қауіпсіздігі үшін өте күрделі кезең. Өйткені әлгі құраған өскіндерге сіріңке тисе болды, лап етіп жанады. Оның үстіне қазір жел де тынымсыз, мұның өзі қала тұрғындары мен мамандардың қауіпсіздік шараларын мұқият сақтау қажеттігін туындататын құбылыс.

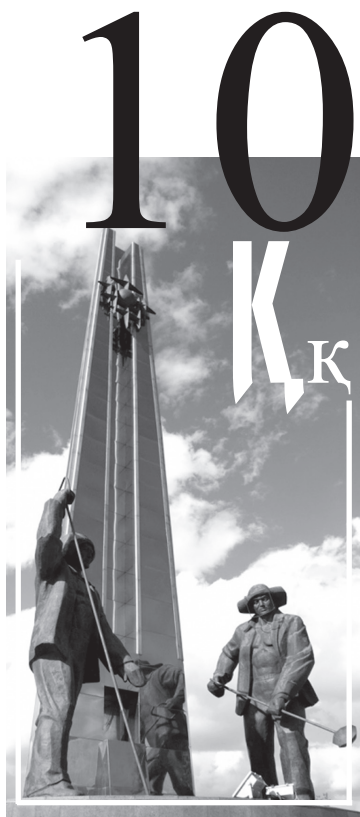
Бір аптада бес өрт

Өткен аптада болған бірқатар өрттерді сараптай отырып, мамандар құраған шөптің, ұшып түскен жапырақтың өртке себеп болып отырғанын айтуда. Бірнеше мысал келтірейік, 7 қазанда „Құрылысшы„ саяжай қоғамының аумағында сырттағы ашық алаңда құрғақ шөптің тұтануынан басталған от бірнеше саяжай учаскесінің қоршауларына зардабын тигізіп, сондай-ақ екі саяжай үйінің өртенуіне әкеп соқтырды. Өрт дер кезінде сөндірілгенімен, оған жол бермеуге болатын еді. Дәл осындай оқиға арада екі-үш күн өткенде тағы осы аталған саяжай қоғамында орын алды. Ал „АрселорМиттал Теміртау„ АҚ №3 домна пешінің құрылғысында құрғақ шөп пен түрлі күл-қоқыстың тұтануынан басталған өрт бірқатар кедергі келтірді.

Жуырда Ақтау кентіндегі Горький көшесі бойындағы тұрғын үйде ауладағы отындық ағаштардың абайсызда сіріңке талынан тұтануы бес шаршы метр жерге жайылды. Мұндай мысалдар аз емес, жыл сайын күзгі маусымда өрттен қорғану шаралары туралы басылымдарда жазылып жүргеніне қарамастан әлі де сақтық жетіспейді. Сондай-ақ тұрғын үйлерде жөндеу жұмыстары кезінде де қолданыс құралдарының электр құрылғыларының тәртібі ескерілмейді. Жуырда Димитров көшесіндегі №70/2 үйдің бір пәтерінде өрт тұтанып, оның негізгі себебі газбен дөнекерлеу жұмысының талапқа сай орындалмауы екені анықталған.

Жоғарыда келтірілген мысалдардың қай-қайсысында болмасын адам зардап шекпегенімен, материалдық зиян келгені анық. Сондықтан осындай мысалдардан сабақ ала отырып, барлық қала тұрғындарын өрт қауіпсіздігін мұқият сақтап, жұмыс орнында да, үйде де, саяжайда да ықтият болуға шақырамыз.

**Т. ПРЕОБРАЖЕНСКАЯ,
өртке қарсы қызмет майоры**

Маманмен жүздесу

ұйымның және салауатты өмір салтын сақтау орталығының ұйымдастыруымен қаламызда «Дұрыс тамақтану – денсаулық кепілі» іс-шаралары өткізілді. Қарағанды мемлекеттік медициналық университеті тамақтандыру кафедрасының доценті, медицина ғылымдарының кандидаты, С.В. Ахметова энергетикалық қуаттылығы жоғары майлы, қайта өңделген, тұзы, қанты

жаңадан пайда болатын ісік аурулары бойынша бірқатар дамыған, енді дамып келе жатқан елдердің көшін бастап тұр. Мәселен жүрек-қан тамырлары аурулары салдарынан болатын кісі өлімі әр 100 мың адамға шаққанда ерлер арасында 859, ал әйелдер арасында 546 адам. Жапонияда бұл көрсеткіш тиісінше ерлерде – 118, әйелдерде – 65. Қауіпті ісік

– 66. Сонда бір қарағанда индустриясы, экономикасы, әлеуеті әлдеқайда жоғары деп есептелетін қазақ елінде халықтың денсаулығының мұнша төмендеуінің сыры неде? Бұл

Дұрыс тамақтану – денсаулық кепілі

Халқымызда «Ауру – астан, дау – қарындастан» деген нақыл бар. Бұл сырқаттың бірқатары адамның ішетін тамағына байланысты екендігін көрсетеді. Мұны бүкіл әлемдік денсаулық сақтау ұйымының мәліметі де растап отыр. Түрлі ауруға жол ашатын 10 себептің жетеуі күнделікті тұтынатын тамақтың сапасына, ағзаға жұғымдылығына байланысты екен. «Тыймаған ауызда пәле бар» дейтін қазақ тамақты әуелден таңдап, талғап ішкен, қымыз, түрлі сүт өнімдері, таза су бәрі-бәрі денсаулықтың қорғаны, қамқоршысы. Ал қазіргі уақытта мұның басым көбін дайын күйінде дүкендерден сатып алатын болғандықтан олардың әу бастағы сапасы да, құрамы да мүлде өзгеше. Тіпті кейбір азық-түлікке ГМО, яғни генді, қазақшалап айтқанда текті өзгертетін құрамалар қосылуда. Осыған орай ҚР денсаулық сақтау министрлігі арнайы жоба жасап халыққа дұрыс тамақтануды үйретуді қолға алды. Бұл іспен біздің Қарағанды аймағында нутрициолог және диетолог дәрігерлер ассоциациясы құрған қоғамдық қор айналысуда. Жуырда осы аталған қоғамдық

көп тағамдарды пайдаланудың салдарынан семіздік, қант диабеті, жүрек-қан тамыры аурулары көбейіп отырғанын нақты статистикамен байланыстыра отырып түсінікті айтып берді. Қазір Қазақстан жүрек-қан тамырлары және

аурулары да өршіп тұр. Әр 100 мың адамға шаққанда ерлер арасында 199, әйелдерде 123 адам жыл сайын осындай сырқатқа тап болуда. Ал көршілес Өзбекстанда бұл цифрлар 2-3 есе төмен, ерлерде – 77, әйелдерде

сауалға «Емдік тамақтану» оқулығының авторы ғалым Светлана Владимировна былай дейді:

– Қазіргі қозғалыс аз және күнделікті тұтынатын азық-түліктің құрамы күрделі жағдайда тамақты өте

талғаммен, мейілінше майсыз әрі қуаты аз түрлерін пайдалану керек. Балық, ашытылған қышқыл сүт өнімдері, піскен ет, жеміс-жидек, бау-бақша, көкөніс түрлері көбірек болғаны дұрыс. Күн сайын азық үстелінде салат міндетті түрде қолданылуы керек. Жемістерді тосап күйінде емес мұздатқышта қатырып жас күйінде пайдаланған жөн. Міне осылайша әр адам өз ағзасына жұғымды әрі денсаулыққа зиянсыз рацион құрай алады.

Сондай-ақ С.Ахметова көрсеткен слайдтарда ең көп тұтынылатын, бірінші кезекте қажетті тағам түрлерінің өзі денсаулық сақтау ұйымы белгілеген мөлшерден аз болып шықты. Мәселен әр адам жылына 12,2 келі көкөніс, 6,8 келі ет, 9,4 келі жеміс-жидек, 8,1 келі картоп тұтынуы керек болса іс жүзінде бізде 6,3 келі көкөніс, 4,2 келі ет, 3,9 келі жеміс-жидек, 3,6 келі картоп пайдаланылады екен. Міне денсаулықтың дұрыс болмауына осылайша азық-түлікті тұтынудағы кереғарлықтар өз әсерін тигізуде. Мұны осы лекцияға қатысқан жастар да «Менде гастрит, өт жолының жүрмеуі» деген диагноздармен растағандай.

Дұрыс тамақтану мықты денсаулықтың кепілі, сондықтан әр адам өзінің күнделікті ішіп-жеміне үлкен мән беру керек, дегенге үйрететін бұл әңгіме қаламыздағы бірнеше оқу орындарында, мектептерде де өткізілмек.

Сөз соңында С.В.Ахметованың емдік тамақтануға байланысты мына бір кеңестерін назарларыңызға ұсынамыз:

Кешенді дәрумендерді пайдалану қажет, олар тамақпен бірге немесе тамақтан кейін бірден ішіледі. Балық майын сыртындағы желатин қабынсыз жұтқан дұрыс. Аптасына бір рет тек балықты тағамдар күнін ережеге айналдыру керек. Фосфор мен кальций қышқыл ортада ғана ағзаға сіңетіндіктен сондай өнімдерді көбірек қолдану арқылы сүйек мықтылығын сақтауға болады. Емдік тамақтану саласының білікті маманы ғалым Светлана Владимировна Ахметованың кеңестері баршаңыздың денсаулықтарыңызға игі ықпалын тигізсін.

Серікгүл АЛТАЙБАЕВА

Аурудың алдын алу

Қыс түссе тұмау секілді түрлі вирустық сырқаттар белең алатыны мәлім. Дегенмен соңғы жылдары қаламызда бұл аурулар жаппай таралып, эпидемияға айналған емес. Оның басты себебі, алдын ала екпе жасату болып отыр. Қазір тұрғындардың көбінің сырқаттарға қарсы қорғаныс қабілеті-иммунитеті төмен. Сондықтан тұмаудан қорғанудың жалғыз жолы - екпе жасату болып табылады.

Қала дәрігерлері тұмау бізге алдағы желтоқсан-қаңтар айларында келеді деп күтуде. Сондықтан осы бастан оған қарсы екпе жасатса, бір айдың ішінде адам ағзасында қорғаныс қабілеті түзеліп, тұмауды жұқтырмайтын болады. Үстіміздегі жылы тұмау эпидемиясы жаппай белең алады деген болжам жоқ, дегенмен де халқымыз „Сақтансаң сақтаймын“, деген тәмсіл сөзді жақсы біледі. Сондықтан екпені дер уақытында жасатып, сақтық шараны қолдану керек. Биылғы 1 қазаннан бастап қаладағы №1 және №4 емханаларда екпе жасау басталды,

Тұмауға қарсы екпе

өзірге тұмауға қарсы екпе тек әлеуметтік әлжуаз топтардағы адамдарға ғана жасалып жатыр. Қазір қала емханалары 4700 „Инфлювак“, екпесін алды. Олар екіқабат әйелдерге, жасы 65-тен асқандарға, тыл еңбеккерлеріне, жиі ауыратын балалар мен медицина қызметкерлеріне егіледі. Ал басқалар үшін екпе жасату ақылы - 2000 теңге көлемінде. Быыл ақылы екпелер №4 емхананың ем-шара кабинетінде жасалатын болады.

- Қалада 184 мыңнан аса тұрғын бар, жаппай тұмаудан сақтану үшін кем дегенде осы халықтың он пайызы екпе қабылдауы керек. Ал бюджет қаражатына алынған екпе дәрісі 4700 адамға есептелген, сондықтан халықтың басым бөлігі тұмауға қарсы екпені өз қаражаттарына жасатуы керек болады, -дейді мамандар. Тұмаудан сақтанудың басты құралы екпе жасату, бұл әрі тиімді әдіс. Тіпті тұмауды

жұқтырған күннің өзінде екпе жасатқан адамдарда ол өте жеңіл өтеді және созылмалы сырқаттардың асқынуына жол бермейді. Ал тұмау болса ол ағзадағы бұрынғы сырқаттарды қоздыратын өте жұқпалы инфекция. Асқынулар да көп болады, жүрек, өкпе, бүйрек, қант диабеті созылмалы аурулары осы тұмаудың салдарынан қауіпті түрде өршиді. Сондықтан қазіргі күзгі маусымды тиімді пайдаланып, қыста тұмауға алдырмайтындай болып, егу шарасын пайдаланыңыздар.

С. ЖЕҢІСОВА

Алыстағы ағайын

Көзі қарақты оқырманның хабары бар, жақында, нақтырақ айтсақ ҚР Парламент Мәжілісінің жалпы отырысында «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне халықтың көші-қоны және жұмыспен қамтылуы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заң жобасын бірінші оқылымда мақұлдады.

Сөйтіп, бұл заң жобасы бұдан былай елдің ішкі дамуының жаңа кезеңіне және әлеуметтік-еңбек қатынастарының реттелуін көздейтін болады. «Этникалық қазақтарды тарихи отанына оралуын ынталандыру мақсатында заң жобасымен олардың қоныстану өңіріне қарамастан оралман мәртебесін алу, шетелдік азаматтарға қарағанда төлем қабілетін растаусыз уақытша тұру ықтиярхатын алу мүмкіндігі беріледі. Үкімет белгілеген өңірлерге қоныстанған жағдайда оралмандарға жағдайлар жасалады. Мәселен, жұмыспен қамту бойынша шаралар шеңберіндегі этникалық қазақтар үшін көлік шығындарын өтейтін, қызметтік баспана немесе жатақханадан бөлме беруді құрайтын әлеуметтік пакеттер қарастырылады», - деген еді сонда Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму

министрі Тамара Дүйсенова.

Бұдан былай осы заңға сәйкес еліміздің бір өңірінен Үкімет айқындаған екінші

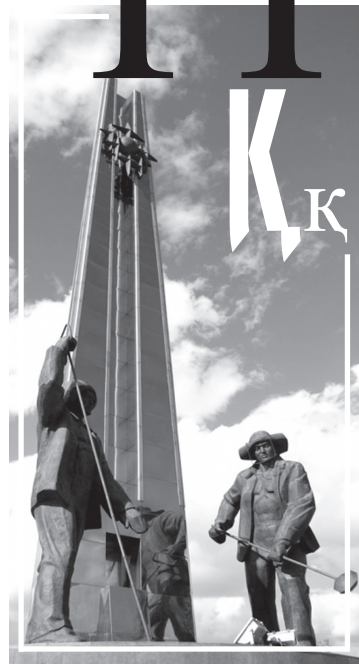
өңіріне қоныстанған оралмандар үшін де дәл жоғарыда айтылғанындай әлеуметтік топтамалар берілмек. Ал алғашқы қоныстанған, яғни Үкімет айқындаған өңірінен бес жыл мерзімінен бұрын өз бетінше көшіп-қонып, қоныс аударып кеткендер, Қазақстан Республикасының азаматтығын алудан бас тартқандар өздері алған мемлекеттік қолдауларды қайтаратын болады.

«Оралмандарға Қазақстан Республикасының азаматтығын беру мерзімін тұрақты тұру ықтиярхатын алғаннан кейін бір жыл ішінде шешу көзделеді», - дегенді айтты министр.

Бұл ақжолтай хабарды естіген алыс-жақын шетелдердегі қандастарымыздың қуанышында шек жоқ. Солардың қатарында Өзбекстанның Қызылқұмында, өңшең қазақтар қоныстанған Тамды, Үшқұдық өңіріндегі бауырларымыз да бар.

Шүкірбай Ақназаров 1937 жылы Тамды ауданында туған, 1962 жылы Ташкенттегі Низами атындағы мемлекеттік педагогика институтының тарих және филология факультетін тәмамдаған. Ұзақ жылдар ойы мемлекеттік қызметтер атқарған, өлеңдері мен мақалалары аудандық газеттерде жарияланып келеді. Оның «Ата өсиеті», «Тау елі», кітаптарын оқырмандар жылы қабылдаған, жақында «Жырлайды жүрек», атты жыр жинағы жарық көріпті. Бүгін біз оқырымандар назарына алыстағы ағайыннан, жеткен жыр шуақтарын ұсынуды жөн көрдік.

Редакциядан

Көңіл-дөнен

Уа, менің жастық шағым, нар маңдайлым,
Еріксіз кейде өзіңді армандаймын.
Қайта айналып сен тағы келер болсаң,
Қасыңа құстай ұшып барғандаймын.

Шүкірбай АҚНАЗАРОВ

Қазақ туралы жыр

Найзасының ұшы қайырылғанда да,
Тұлпары ақсап майырылғанда да,
Арыстарынан айырылғанда да,
Жасқанып жаудан ықпаған қазақ.

Жалғыз ешкіні сауғанда да,
Сөйгүліктің ері ауғанда да.
Оқ жаңбырдай жауғанда да,
Ажалдан қорқып бұқпаған қазақ.

Қан өзендей аққанда да,
Зұлматтың дөмін татқанда да,
Мұз төсеніп жатқанда да,
Қабағын бір шытпаған қазақ.

Елім-айлап зарлағанда да,
Сұмырай-шайтан алдағанда да.
Өбжыландар арбағанда да,
Жеңіске жеткен құт қадам қазақ.

Бестісін тойға тұмарлаған қазақ,
Естісін естен шығармаған қазақ.
Биік көкке шығандаған қазақ,
Елім, жерім деп ұрандаған қазақ.

Бірлікті бекем сақтаған қазақ,
Дос сенімін ақтаған қазақ.
Бейбітшілікті жақтаған қазақ,
Бүкіл әлем мақтаған қазақ.

Ұлы істерге сен жүресің қазақ,
Дос түгіл дұшпан елжіресін қазақ.
Ұрпағым өссін деп жүресің қазақ,
Көк туың көкте желбіресін қазақ.

Қаным да қазақ, жаным да қазақ,
Арым да қазақ, жырым да қазақ.
Мәртебең өрлеп, арында қазақ,
Жаса, жайна, жалында қазақ.

Қуанамын

Қуанбаймын бекерге күн өткенге,
Қуанбаймын ұйқыда түн өткенге.
Қуанамын өлеңмен гүл екенге,
Жырларым жетіп жатса жүректерге.

Қуанбаймын мақтанға, тасығанға,
Қуанбаймын қайғыға, жасығанға.
Қуанатын байлығы тасып жатыр,
Үшқұдығым - мақтаным, асыл арна.

Қуанамын елімнің дәулетіне,
Қосылса деп салтанат сәулетіне.
Қуанамын елімнің құдіретіне,
Әлем тұрса тамсанып суретіне.

Қуанбаймын бекерге күн өткенге,
Онда кетем еріксіз жүдеп демде.
Қуанамын құлпырып, түлеп демде,
Қарлығаш жыр жүректен пыр еткенде.

Дүниеден жарлы да өткен, бай да өткен

Дүниеден жарлы да өткен, бай да өткен,
Тұрлаусыз, емес өмір мәңгі көктем.
Басты байлық денсулық, қанағатта,
Ешкім жоқ дүние-малын алып кеткен.

Қарынбай сараң болып өткен дейді,
Қуа берсең сұм дүние жеткермейді.
Ниеті жолдас болып өз басына,
Бар малы киік болып кеткен дейді.

Көрдіндер ме кесірін сараңдықтың,
Сараңдық та белгісі надандықтың.
Байлық емес білімді мұрат тұтқан,
Игілікті іс-нағыз адамдық бұл.

Алтын заңым – ардағым

Алтын заңым ардағым,
Жырлайды сені нар дарын.
Қаққорысың халықтың,
Орындаудасың арманын.

Алтын заңым – намысым,
Сен халықтың арысың.
Әрбір жолың жазылған,
Бүкіл елдің қамы үшін.

Алтын заңым-мақтаным,
Ақтығындай ақ мақтаның.
Әділеттің ақ жолын,
Өн-бойында сақтадың.

Тірегісің халықтың,
Сияқтысың жарық күн.
Мейіріндей анамның,
Шапағатыңды таныттың.

Алтын заңым - айбарым,
Жел ескендей айдарың.
Сенің әрбір тарауың,
Ақ жүзіңдей айнаның.

Алтын заңым-ардағым,
Қуаныш, шаттық жан-жағым.
Жиырма жылдық тойыңда,
Жырдан шашу арнадым.

Аманат

Жан балам саған айтар аманатым,
Қастерле өмір бойы адам атын.
Болып өс жалын болып жана ала-тын,
Бағанды демесін ел қарабақыр.

Келсе ілінгін азаматтық есепке,
Жолай көрме өтірікке, өсекке.
Жастайыңнан өзіңді үйрет еңбекке,
Көздің жасы тамбауы үшін төсекке.

Айырылсаң айырыл да малыңнан,
Айырылма намысыңнан, арыңнан.
Ынталы бол білім менен ғылымға,
Ізденісің артық болсын дарыннан.

Өн бойыңда адамилық гүлдесін,
Жағалама жамандардың іргесін.
Қиындықты алдаспандай қиып түс,
Марапаттап елің сені дүр десін.

Жүк ауырын көтере біл, қиналма,
Масаттанба өлі дүние жиғанға.
Ешкімнің де ала жібін аттама,
Кесірі тиер ұят пенен иманға.

Көк туың көкте желбіресін, қазақ

Биіктен шындық көрінер
Көңілім менің сергелден,
Үйіріледі құйындай.
Ашуды кейде жеңгенмен,
Тулайды асау құлындай.

Көншімейді көңілім,
Әділетсіздер ісіне.
Алдау, арбау өмірің,
Сірә адамның ісі ме?

Көңілім менің сергелден,
Шындықты іздеп таба алмай.
Бабамның көзін көргендер,
Маған берік қамалдай.

Шындық деген секілді,
Қол жетпес жұлдыз сияқты.
Алдау, арбау өтімді,
Боп жүрміз елге ұятты.

Дүние кезек дегендей,
Сергелден өмір серігер.
Алдау-арбау төмен ғой,
Биіктен шындық көрінер.

Сағымдай өткен күнге жабырқаймын,
Алдамшы өміріме таңырқаймын.
Бір-ақ сәтте сабама түсе қалам,
Жалынан сипағанда сабыр-тайдың.

Білсем де қайта айналып келмесіңді,
Аласың да тұрасың күнде есімді.
Балғын шақ, қызықты шақ түссе еске,
Жақсы көрем балдәурен тілдесуді.

Айырған жоқ бақытын өмір менен,
Немереммен сөйлесіп көңілденем.
Жас жетіп, он екі мүше тозсадағы,
Қартаймайды екен тек көңіл-дөнен.

Бірлік туралы

Бірлік болмай сірә жеңіс болған ба,
Жалғыз терек жараспайды орманға.
Рахатына бөленгенде бірліктің,
Ләззат алып айналған көп қорғанға.

Инжу-маржан жиғандар да қаншама,
Көкірегін көтергендер бар шала.
Мансабыңа, байлығыңа мақтанба,
Еңбек етпей жеткенінше хал-шама.

Арманым жетелейді биіктерге

Арманым жетелейді биіктерге,
Елжірейді Отан-Ана сүйікті елге.
Елім мен жер тағдырын ойлаймын да,
Өрт тигендей боламын күйіп демде.

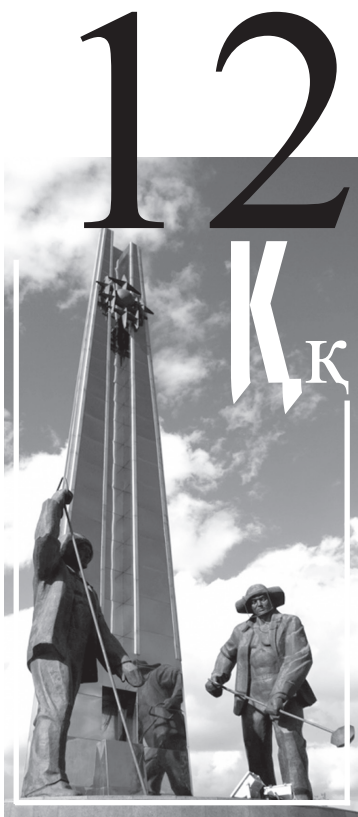
Тарыдай боп шашылдық неге бұлай,
Дегеніме асылық деме құдай.
Өзіңнің құдіретін деп ойлаймын,
Ақсың өзің жарылқа, жебе Құдай.

Бір Аллам сиынарым, табынарым,
Білемін бейбіт жұрттың бағы барын.
Бере гөр ел бірлігін, жер бірлігін,
Жолатпа ел-халқыма, жаныма мұң.

Арманым қамы емес қара бастың,
Келмейді қарыс қадам дара басқым.
Жәннатың осы заман деп білемін,
Отаннан артық жерді таба алмаспын.

Сақтасын бөлінгенен, жарылғаннан,
Пейілі күн аманда тарылғаннан.
Алашты, ел мен жерді, бірлікті ойла,
Дегенді өтінем ұл, дарындардан.

Тілегім-ел тілегі, жер тілегі,
Ар-намыс азаматты өлтіреді.
Арманым биіктерге жетелейді,
Осылай көңілім күй шертіп еді.

Біле жүріңіз

ЕШКІ СҮТІ ОТАДАН САҚТАП ҚАЛҒАН

ешкі сүтін ішіп, ауруынан сауығып кетеді. Қаладағы дәрігерлердің өздері одан қайда барып емделгенін сұрап таң болған. Кейін Атырауға жұмыс сапарымен келіп жүргенде асқазаны сыр бере бастап, өңделген ешкі сүтін іздейді. Сол кезде Атыраудағы супермаркеттердің бірінен Ресейде өндірілген ешкі сүтіне көзі түседі. Соны алып ішкенде де денсаулығы түзеліп, өзін қайтадан жеңіл сезіне бастайды. Сөйтіп, Атыраудағы таныстарынан ешкі сүтінің өнімін көптеп салып жіберуді өтінеді. Кейін ол: «Ешкі сүтінің пайдасын өзім ғана көргенше, халыққа да неге жақсылық жасамаймын? Ешкі сүті қаншама ауруды емдеп жазар еді? Сүйек сырқырағанда, буын ауырғанда, жас балаға беруге, денсаулықты түзеуге керемет нәрсе ғой» деп ойлайды ол. Сөйтіп, екі жыл бойына әлемдегі ешкі сүтін өндірушілердің тәжірибесіне үңіліп, ешкі сүтінің емдік қасиеті туралы ғалымдар жасаған зерттеу жұмыстарымен танысады. Сөйтіп, былтыр қыркүйек айында ешкі сүтін Голландия және Швеция технологиялары бойынша өңдеген күйі тетрапакетке құйып сатумен айналысуға кіріседі. Кәсібін бастамас бұрын Әділ Сыдықұлы ҚР Қазақ тамақтану академиясының

академигі Төрегелді Шарманов ағаймен кеңеседі. Төрегелді ағай ешкі сүтінің кереметтілігін тамсана айта келе, оған осы алған бетінен қайтпауына тілекші болған. Айтпақшы, кәсіпкердің тағы бір көзі жеткен оқиғасын еске түсіріп отырмыз. Бір таныстарының үйінде аяқ астынан қарт кісінің тамағынан мүлде ас өтпей қалады. Төсек тартып жатқан науқаспен қош айтысатын боламыз дегенде, Әділ Сыдықұлы оған ешкі сүтін ішкізуге кеңес береді. Бір қасық ешкі сүтін 21 күн ішкізгеннен кейін ғана, әлгі қарттың беті бері қарап, төбетінің ашылғандығы байқалған. Міне, жаһап!

ҒАЛЫМДАРДЫҢ ЗЕРТТЕУІ

Бүгінде ғалымдар ешкі сүтінің емдік және аурулардың алдын алу-да, әсіресе, анемияда, тағамдық аллергияда, туберкулезде, асқазан, ішек-қарын жолдарының ауруларында, диабетте, диатезде, ағзаның қорғаныс қызметін арттыруда, ағзадан ауыр металдардың тұздары мен радионуклидтерді шығаруда және көздің на-шар көруінде пайдалы деген қорытынды жасады. Сондай-ақ, ешкі сүтінде кальций, магний, фосфор, марганец, мыс, А, В1, С және Д дәрумендері, аскорбин қышқылы

бар. Сиыр сүтіне қарағанда ешкі сүтінде В12 дәруменінің құрамына кіретін кобальттың мөлшері 6 есе көп, ал калийдің жоғары мөлшері жүрек-қантамыр жүйесінің қызметіне оңтайлы әсер етеді. Сиыр сүтіндегі темірге қарағанда ешкі сүтінің темірі жақсы сіңеді, бұл анемияның алдын алуда аса маңызды, - деп отыр мамандар. Сондай-ақ, олар балаларды коректендіруде сиыр сүтіне қарағанда ешкі сүті жарамды келетінін зерттеді. Әрине, бала үшін ана сүтіне жететін тағам жоқ, бірақ жасанды немесе аралас коректендіруде ешкі сүті ана сүтін алмастыру үшін лайықты және 6 айдан асқан балалар үшін қосымша корек ретінде пайдалануға болады. Айтпақшы, ешкі туберкулезбен, бруцеллезбен, сиыр ауыратын басқа да аурулармен ауырмайды.

ЕШКІ СҮТІ ЖАЙЛЫ ӘЛЕМ НЕ ДЕЙДІ?

Швейцарияның таулы шипажайларында туберкулез, анемия мен рахит ауруына шалдыққандарды әу бастан-ақ ешкі сүтімен емдеген. АҚШ мамандарының пікірінше, ешкі сүті сиыр сүтіне қарағанда адамның физиологиялық қажеттіліктерін оңтайлы қанағаттандырады. Олардың деректеріне сай, сиыр сүтіне аллергиясы бар адамдардың көпшілігі ешкі сүтін жеңіл көтереді. Бұл пікірді итальяндық медицина қызметкерлері жоққа шығаруда. Олардың зерттеулері керісінше нәтиже берген: сиыр сүтін көтере алмайтын балалар ешкі сүтін де бірдей әсермен қабылдаған. Канадалық дәрігерлердің айтуынша, ешкі сүті тері мен буын ауруына шалдыққан адамдардың денсаулығына жақсы әсер етеді, әрі өт-тас ауруларын емдеуде, фиброматома мен балалар эпилепсиясын емдеуде аса пайдалы. Авиценна жерлеріне көрі жасқа жеткенде ешкі сүтін ұдайы пайдалануды ұсынған. Ежелгі аңызға сенсек, найзағаймен алысқан Зевстің өзі Амаптея – тәңірлік керемет ешкісінің сүтін мүйізінен ішкен. Әл-Фараби ешкі сүті туралы: «ең тұрақты» - деп жазған. Емдік қасиеттерін күшейту үшін оны түрлі қоспалармен: көз бұршағының бұлыңғыр тартуына қарсы – күнжітпен, іш өтуге қарсы – теңіз тастарымен, арпа жарма-сымен қайнатқан. Демек, ауырмаймыз десек, ешкі сүтін тамақ рационымызға міндетті түрде енгізіп қоюымыз қажет.

Жаңғақ емдейді

1. Кедр жаңғағы.

Кедр жаңғағының қабығынан тұнба дайындап үйреніңіз. Сонда сіз бұлшық еттің ісінуінен, кеудеңіздің созылмалы ауруынан құтылып, иммунитетіңізді жоғарылатасыз. Ол үшін 1,5 стакан жаңғақ қабығына 0,5 литр шарап құйып, 10-12 күндей қараңыз жерде ұстаңыз. Дәмі өзгереді. Дайын болған соң 1 ас қасық тұнбаны 1 стакан қайнаған суға езіп, тамақ ішерден 20 минут бұрын тұтыныңыз. Бір ай ішсеңіз, бір ай үзіліс жасаңыз. Бұл курсты жылына 5 рет пайдалансаңыз нәтижесіне көзіңізді жеткізесіз.

2. Грек жаңғағы.

Грек жаңғағының күшімен қант диабетін емдеуге болады. Ол үшін бөтелке алып, оның 1/3 бөлігін грек жаңғағымен толтырып, үстіне су құйыңыз. Шамамен 2 аптадай ұстап, сүзгіден өткізіп, күніне 3 рет 1 ас қасықтан тамаққа 15 минут қалғанда ішіңіз. Бұл тұнба қалқанша безінің қабынуы мен сүйектеріңіздің сырқырап ауырған кезде де көмектеседі.

3. Жержаңғақ.

Асқазан жарасы мен он екі елі ішекті емдеңіз. Бір уыс жержаңғақты алып, кофе ұнтақтағышқа салып ұнтақтап, қайнаған сумен араластырыңыз. Езбені күніне 2-3 рет 2-3 ас қасықтан тамақ ішерден 20 минут бұрын тұтыныңыз.

4. Миндаль.

Холестерин мөлшерін азайтып,

ми қызметін жақсартасыз. Күніне бір уыс миндаль жесеңіз жеткілікті. Басыңыз ауырғанда, жүйкеңіз тозып, ұйқысыздыққа ұшырағанда күніне 50 грамм миндаль жаңғағын жеңіз.

5. Пісте.

Асқазаныңыз, токішегіңіз қабынып ауырған кезде пістені үккіштен өткізіп, күніне 3 рет тамақ ішер алдында 1 шай қасықтан тұтыныңыз.

6. Кешью жаңғағы.

Бұл жаңғақ түрі халық емінде де көп қолданылады. Оны көбіне астма, бронх қабынуы, қант диабеті секілді ауруларға шалдыққан жандарға қарсы пайдаланады. Кешью жаңғағының күніне 2-3 жеп тұрсаңыз да жетеді. Сонымен қатар жүрек-қан тамыр ауруларына да пайдалы.

7. Бразилия жаңғағы.

Көзіңіздің көру қабілетін жақсартқыңыз келсе, күніне 2 рет бір-біреуден жеп тұрыңыз. Тамақтанып жатқан кезде жей беруге болады. 2 апта тұтынып, 10 күн үзіліс жасап, кейін қайтадан бастаңыз.

Естеріңізге сала кетейік, 3 жасқа толмаған балаға ешқандай жаңғақты беруге болмайды. Өйткені олардың ағзасында бұл тағам түрін сіңіретін ферменттер жоқ.

Тұздың пайдасы

• Ыстық күндері май салынған ыдысты тұзды суға малынған шүберекке орап қойса, май ерімейді.

• Тағам қуырған кезде табаға кішкене тұз сепсеңіз, май шашырмайды.

• Духовкаға қойған печенье күйіп кетпес үшін форма астына аздап тұз салу керек.

• Балдыр иісі шыққан балықты тұзы ащы езілген салқын суға салып қойса, жаман иіс кетіп қалады.

• Балық тазалаған кезде қолды тұзға батырып алу керек бұл еңбекті жеңілдетеді.

• Қабығы жарылған жұмыртқаны тұзды суға салып пісірсе, ақпайды.

• Овощтағы жәндіктерді тазарту үшін, оны пісірер алдында тұзды суға батырып алу керек.

• Шойын ыдысты тат басса, оны тұз қышқылының әлсіз ерітіндісімен сүртіп кетіруге болады. Кірленген шойын ыдыстарды елеп алынған майда құммен, түрлі қағазбен ысып тазалап алып, одан кейін сода қосылған сумен жуу керек.

• Жаңа сатып алынған шойын табаны пайдаланудан бұрын әуелі қатты жанып тұрған отқа қойып, ішіне тұз салып өртеп алу керек. Тұз құйып, қоңыр қызыл түсті болған кезде табаны оттан алып қоясыз да, біраздан кейін сол тұзбен табаның ішін ыстықтай сүртесіз. Бұдан кейін табаның ішін өсімдік майымен майлап, пешке қойып, әбден қыздырып аласыз. Осылайша «қыздырылған» табаға тамақ жабыспайтын болады.

Тауық етінде (күркетауық еті де өте ұқсас болып келеді) дәнекер тіндер өте аз болып келетіндіктен, көбіне нәзік әрі жұмсақ болады. Құс етінің ақуызында сирек кездесетін қышқылдар және қанықпаған май қышқылдары көп. Олар тез ериді, өте сіңімді, асқазан-ішек жолында тез қорытылады.

Құс етінің құрамында В, Н, РР дәрумендері, калий, магний, натрий, темір, фосфор, мырыш, кальций, мыс секілді минералды заттар бар.

Диетологтардың көбі адамның қалыптасып қалған тамақтану үрдісін өзгерту керек дегенді айтады. Мамандарымыз мұндай кезде қой, сиыр, тіпті жылқы етінің орнына тауық пен балық етін жеп тұрған жөн деп санайды. Ең бастысы, құрамындағы холестерин мен липотропты заттар жөнінен

Лимон қабығын тастамаңыз...

Лимон - көптеген ауруға шипа. Өйткені лимон дәруменге бай. Бас ауырғанда, қантсыз кофеге лимон тамызып ішу керек.

Лимонды тырнақты қатайту үшін пайдалануға болады. Оны тырнаққа жағып, лимон шырыны қосылған ванна қабылдаңыз. Көк шай мен лимонды араластырып, бетке маска дайындауға болады. Ол бетіңіздің шырайын ашады. Лимон қосылған сумен шашыңызды шайсаңыз, ол шашыңызға көлем береді. Лимон қосылған суға аяғыңызды салсаңыз, аяқтың шаршауы басылады. Лимонмен табанды сүртіп тұру керек.

Лимон қабығын тастамаңыз. Оны қайнаған ыстық суға салып қойсаңыз, біраздан соң жап-жақсы иіссу дайын болады. Онымен денені, шашты шаюға болады.

Ангинаны бір күнде емдеудің жолы

Жас кезімде ангинамен жиі ауратын едім. Бірақ бір күні боралдай деген ауылым демалып бардым. Сол жақтағы ағам менің ангинамен ұзақ ауырғанымды көріп таң қалды. «Ангинаны 24 сағаттың ішінде емдеу керек, — деді ол. — Өйтпесе жүрекке ауырлық етеді».

Ол маған берген қоспа, — Қарапайым және қол жетімді. 1 дана қызыл свекланы теркадан өткізіп. 1 стакан теркадан өткізілген қызыл свеклаға 9% -уксуыты 1 шай қасық қосамыз. Қоспаны жабық қараңғы жерде 4 сағатқа қоямыз. Уақыты өткен соң ақ дәке немесе сүзгімен сүзіп аламыз. Қалдығын тастай салыңыз, ал содан қалған шырынымен тамағыңызды шаясыз әр 2,5 сағат сайын қайталап отырыңыз. Свекла хронически және фоликулярниялық ангинаны емдейді.

(Ғаламтордан алынды)

Мақала авторының пікірі редакция көзқарасын білдірмейді, жарнама мәтініне тапсырыс беруші жауапты.

Газетте жарияланған материалдар мен суреттерді сілтемесіз көшіріп басуға болмайды.

Редакция мекен-жайы: Теміртау қаласы, Блюхер көшесі, 13 үй, 237 кабинет.

Телефон: 8 (7213) 44-76-62. Телефон/факс: 8 (7213) 98-16-11 Электронды поштамыз:

khurysh_khala_KZ@mail.ru

МЕНШІК ИЕСІ:

«Құрыш қала KZ» газетінің редакциясы» ЖШС

Құрылтайшысы әрі директоры

Т. СМАҒҰЛОВ

Бас редактор **Руза АЛДАШЕВА**

Техникалық редактор:

Қарлығаш БЕЙСЕНҚЫЗЫ